საქ. კ. პ. (ბ) II ყრილობის 30 წლისთავისათვის

[illegible]
პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქ. კ. პ. (ბ) ცენტ. და თბ. კომიტეტების და საქ. ცაკის ორგანო
ტელეფონები: რედაქტორის—14—76, რედ. მოადგილის—22—13, სამდივნოსი 10—56, მთ. კანტორის—8—31.

კვირა, 30 ივლისი 1933 წ. № 174 (3730)

ბოლშევიზმი, „როგორც პოლიტიკური აზრის მიმდინარეობა და როგორც პოლიტიკური პარტია 1903 წლიდან" (ლენინი), შეიქმნა მსოფლიო რევოლიუციური პროლეტარიატის უძლეველ ძალად, რომელიც სოციალისტური რევოლიუციის გენიალური მესაჭის—ამხ. სტალინის ხელმძღვანელობით აშენებს სოციალიზმს ქვეყნიერების ერთ მეექვსედ ნაწილზე

გაუმარჯოს საკ. კომპარტიას! გაუმარჯოს სტალინს

ოცდაათი წელი.

ჩვენ სახელოვან კომუნისტურ პარტიას არსებობის 30 წელი შეუსრულდა. 30 წლის წინად, 1903 წელს მე-II პარტიულ ყრილობაზე ლენინის უშუალო ხელმძღვანელობით ჩაეყარა საფუძველი ბოლშევიკურ პარტიას. ამ დროიდან არსებობს ბოლშევიზმი **„როგორც პოლიტიკური აზრის მიმდინარეობა და როგორც პოლიტიკური პარტია".** (ლენინი).

მე-II პარტიული ყრილობაზე სოციალ-დემოკრატია გაიყო ორ დამოუკიდებელ, ერთმანეთისაგან პრინციპიალურად განსხვავებულ მიმდინარეობად, ბოლშევიზმად და მენშევიზმად.

მე-II ყრილობამ გამოააშკარავა მთელი სიცხადით, რომ რევოლიუციური მარქსიზმი შეუთავსებელია ოპორტუნიზმთან.

მე-II ყრილობამ ცხადჰყო, რომ მუშათა კლასს თავის ბრძოლაში განთავისუფლებისათვის და სოციალისტურ წყობილების აგებისათვის ესაჭიროება მტკიცე, საერთო იდეური ბაზის საფუძველზე აგებული, დარაზმული, რკინისებური დისციპლინით შეიარაღებული ახალი ტიპის მებრძოლი ორგანიზაცია, რომ **„პროლეტარიატი შეიძლება გახდეს და უეჭველად გახდება უძლეველ ძალად მხოლოდ იმის მეოხებით, თუ მისი იდეური გაერთიანება მარქსიზმის პრინციპებით მტკიცდება მატერიალური ერთიანობით ორგანიზაციისა, რომელიც ამჭიდროვებს მშრომელთა მილიონებს მუშათა კლასის არმიაში".** (ლენინი).

მე-II პარტიულ ყრილობაზე მთელი თავისი მნიშვნელობით დაისვა საკითხი მუშათა კლასის პარტიის შესახებ, რომელიც უნდა წარმოადგენდეს პროლეტარიატის მოწინავე და ორგანიზებულ რაზმს და წინ უძღოდეს მშრომელთა ფართო მასებს სოციალიზმისათვის ბრძოლაში.

როგორი პარტია ესაჭიროება მუშათა კლასს და ვისგან უნდა შესდგებოდეს ის? ამ საკითხმა გათიშა 30 წლის წინად რუსეთის სოციალ-დემოკრატია ბოლშევიზმათ და მენშევიზმათ. დავა პარტიის წესდების პირველი მუხლის შესახებ უდიდესი ისტორიული მნიშვნელობის მატარებელი იყო; მხოლოდ ოპორტუნისტებს შეეძლოთ იმის მტკიცება, რომ ეს „პატარა" ფორმალური ხასიათის, არაპრინციპიალური მნიშვნელობის საკითხი იყო. მწვავე დავა, წარმოშობილი მე-II ყრილობაზე, წარმოადგენდა იმ დიდი პოლიტიკური ბრძოლის შეჯამებას და გადაჭრას, რაც რუსეთის სოციალ-დემოკრატიაში მანამდე კარგა ხნით ადრე მიმდინარეობდა.

ლენინი იყო ერთად-ერთი არა მარტო რუსეთში, არამედ მთელ მსოფლიოში, რომელიც ყველაზე გაბედულად, თანმიმდევრად და სწორად იცავდა და ანვითარებდა მარქსიზმს; ლენინი იყო პირველი, რომელიც არ ერიდებოდა არავითარ საშუალებას, ყველაზე გადამწყვეტ ნაბიჯს სრულ და უყოყმანო გათიშვამდე და ცალკე პარტიის დაარსებამდეც ოღონდ დაცული ყოფილიყო რევოლიუციონური მარქსიზმი. მარქსიზმის სიწმინდის დასაცავათ ლენინი არ უფრთხოდა განხეთქილებას მაჩანჩალობის, ლიბერალიზმის, სტიქიურობის და ანარქიზმის მქადაგებლებთან და გამტარებლებთან.

ცნობილ ბრძოლას მე-II ყრილობაზე ბოლშევიკები აწარმოებდნენ, რათა დაემტკიცებიათ მუშათა კლასის საკუთარი, მტკიცე, რკინისებური დისციპლინის საფუძველზე აგებული ორგანიზაციის, მოწინავე ორგანიზებული ავანგარდის საჭიროება. შემდგომ მენშევიკების ბელადის მარტოვის მოთხოვნა კი, როგორც ლენინი ამბობს, შლიდა საზღვარს პარტიასა და კლასს შორის, უკარგავდა პარტიას მოწინავე რაზმის როლს, აცლიდა პარტიას მისთვის ესოდენ აუცილებელ შინაგანი ძლიერების და სიმტკიცის ყველა ელემენტს.

პარტიას მხოლოდ მაშინ შეეძლო მუშათა კლასის ბრძოლის ხელმძღვანელობა და ბრძოლა პროლეტარიატის დიქტატურის დასამყარებლად, თუ ის იქნებოდა შეიარაღებული პირველ რიგში რკინისებური დისციპლინით; რკინისებური დისციპლინა ახასიათებდა ბოლშევიკურ პარტიას თავიდანვე და ამაშია მისი გამარჯვების უმნიშვნელოვანესი პირობა. სწორედ ამიტომ ამბობდა ლენინი 17 წლის შემდეგ: **„დღეს ალბად თითქმის ყველა ხედავს, რომ ბოლშევიკები არა თუ ორნახევარი წელიწადს, არამედ ორნახევარ თვესაც ვერ შერჩებოდნენ ხელისუფლებას, ჩვენს პარტიაში, რომ არ ყოფილიყო უსასტიკესი, ჭეშმარიტად რკინისებური დისციპლინა;**

მშრომელთა მასებთან უმჭიდრეს კავშირში მყოფი მონოლიტური პარტია, რომელსაც შეუძლია ბრძოლა პროლეტარიატის დიქტატურისათვის—აი რა იყო ლენინის კატეგორიული მოთხოვნა, აი რა გადაიქცა 30 წლის წინად უშუალო მიზეზათ განხეთქილებისათვის რუსეთის სოციალ-დემოკრატიაში. მეორე პარტიულ ყრილობაზე, ამბობს ლენინი თავის ბროშურაში, ნაბიჯი წინ, ორი უკან": „უმცირესობა შეადგინეს ჩვენი პარტიის იმ წევრებმა, რომლებიც ყველაზე უფრო იხრებოდენ ოპორტუნიზმისაკენ, უმცირესობა შეადგინეს პარტიის იმ წევრებმა, რომლებიც ყველაზე თორო ნაკლებ სიმტკიცეს იჩენდენ, თეორიულად და პრინციპიალურად ყველაზე ნაკლებად გამძლე ელემენტებმა, უმცირესობა წარმოსდგა სწორედ პარტიის მემარჯვენე ფრთისაგან".

მე-II ყრილობის შემდგომი პერიოდი საუკეთესოდ ადასტურებს ლენინის ამ დებულებას, სახელდობრ იმას, რომ ე. წ. უმცირესობა მარტოვისა და ტროცკის მთელი „მარქსიზმი" იყო შინაარსს გამოცლილი, მარქსიზმი ოპორტუნისტულად დამახინჯებული, პროლეტარულ პრინციპიალობას მოკლებული და მუშათა კლასის განმაიარაღებელი.

მე-II ყრილობის შემდეგ განვლილ 30 წლის მანძილზე ბოლშევიზმი ურყევად იდგა თავის პრინციპიალურ პოზიციებზე; ამ ხნის განმავლობაში ის განუწყვეტლივ ავრცელებდა თავის გავლენას მუშათა ფართო მასებზე, მიუძღოდა ამ მასებს გადამწყვეტ ბრძოლაში მეფისა და ბურჟუაზიის წინააღმდეგ და მან კიდეც მიაღწია მსოფლიო ისტორიულ გამარჯვებებს. მისი მეთაურობით დაიმხო კაპიტალიზმი მსოფლიოს ერთ მეექვსედ ნაწილში და წარმატებით შენდება აქ სოციალისტური საზოგადოება.

ამ ხნის განმავლობაში ბოლშევიზმი გაიზარდა, გაძლიერდა, გაკაჟდა არა მარტო ბურჟუაზიასთან ბრძოლაში, არამედ ბრძოლაში შინაურ მტრებთან. ბოლშევიზმი გაძლიერდა და გაკაჟდა, „უპირველესად და უმთავრესად ოპორტუნიზმთან ბრძოლაში", რომელიც „მუშათა მოძრაობის შიგნით ბოლშევიზმის მთავარი მტერი იყო". (ლენინი).

მარქსიზმის სიწმინდის დაცვამ, ღრმა პრინციპიალობამ, მასებთან მჭიდრო კავშირმა, რკინისებურმა დისციპლინამ და შეუნელებელმა ბრძოლამ მენშევიზმის, კონტრ-რევოლიუციონური ტროცკიზმის „მემარჯვენე" და „მემარცხენე" ოპორტუნისტების და სხვათა წინააღმდეგ მოუპოვა ბოლშევიზმს მსოფლიო-ისტორიული გამარჯვება.

ბოლშევიზმი გამარჯვებული მუშათა კლასის თეორია და პრაქტიკაა, ძლევამოსილი ბრძოლაა კლასების საბოლოო ლიკვიდაციისა და უკლასო საზოგადოების აგებისათვის. ბოლშევიზმმა გაიმარჯვა, როგორც იმპერიალიზმისა და პროლეტარული რევოლიუციების მარქსიზმმა;

ბოლშევიკურმა პარტიამ მარქსის საქმე მსოფლიოს ერთ მეექვსედ ნაწილზე ცოცხალ საქმედ აქცია, შესცვალა ჩვენი ქვეყნის სახე. სოციალისტური ინდუსტრია და მსხვილი გასაზოგადოებული მიწათმოქმედება გადააქცია სახალხო მეურნეობის გაბატონებულ ძალად, ბოლოს მოუღო პაუპერიზმს და ქმნის ახალ სოციალისტურ ცხოვრებას.

ამ გამარჯვებებს ბოლშევიზმმა მიაღწია თავისი ბელადების ამხ. ლენინისა და სტალინის მეთაურობით, მათი გენიალურ ხელმძღვანელობით. ბოლშევიზმი ზეიმობს გამარჯვებას; ლენინის გარდაცვალების შემდეგაც, რადგან მას ყავს ღირსეული მედროშე, დამცველი და განმავითარებელი **ამხ. სტალინი,** რომლის ხელმძღვანელობას ჩვენი ქვეყანა მიყავს გამარჯვებიდან გამარჯვებამდე.

მონოლიტობა და რკინისებური დისციპლინა—აი რა შეუნარჩუნა ამხ. სტალინმა ლენინის პარტიას და გაანადგურა ყველა ისინი, ვინც ამ დისციპლინის წინააღმდეგ იბრძოდა, ვისაც ბოლშევიზმის სიმტკიცის შერყევა სურდა, ვისაც კონტრ-რევოლიუციონერ ტროცკის მსგავსად, პარტია წარმოედგინა, როგორც ჯგუფების და ფრაქციების კრებადობა, ვინც პარტიაში უარყოფდა რკინისებურ დისციპლინის და ფრაქციების თავისუფლებას ქადაგებდა.

მთელ მსოფლიოში არ არსებობს ისეთი მტკიცე და სიცოცხლის უნარის მქონე პარტია, როგორიც არის პარტია ბოლშევიკებისა, რომელიც განუწყვეტლივ იზრდება და მტკიცდება. ისე, როგორც 30 წლის წინად, ეხლაც ბოლშევიკების პარტია წარმოადგენს მტკიცე იდეური ბაზის საფუძველზე მომქმედ მებრძოლთა უმჭიდროეს ორგანიზაციას. მეორე ყრილობიდან ბოლშევიკები სისტემატიურად სწმენდენ თავიანთ რიგებს უცხო ელემენტებისაგან პერიოდული წმენდა აჯანსაღებს ბოლშევიკთა რაზმებს და ურყევად სტოვებს ძალაში პარტიის წესდების პირველ პუნქტს, რომელიც უზრუნველყოფს ახალი ტიპის პარტიის ბრძოლას და გამარჯვებას.

განთავისუფლებული ზედმეტი ბარგისაგან, სახელოვანი ბოლშევიკური რიგები გაძლიერებული ენერგიით უტევენ სიძნელეებს, იბრძვიან ხარისხისათვის სოციალისტური მშენებლობის ყველა დარგში და მთელი მუშათა კლასის აქტიური დახმარებით წარმატებით ანხორციელებენ მეორე ხუთწლედის გრანდიოზულ ამოცანებს.

უძლეველი საკავშირო კომპარტიის (ბ) დამაარსებელნი და მშენებელნი

ნ. ლენინი
(მეორე ყრილობის პერიოდიდან)

ის რკინისებური ერთიანობა და დარაზმულობა, რისთვისაც ლენინი ასე გადაჭრით იბრძოდა ჩვენი პარტიის აღმოცენების გარიჟრაჟზე, ხდება მძლავრ ბერკეტად უდიდესი ამოცანების განხორციელებაში, ხოლო ჩვენი პარტიის და საერთაშორისო პროლეტარიატის ბელადი და თეორეტიკოსი ამხ. სტალინი, გვაძლევს უდიდესი მნიშვნელობის ახალგანზოგადოებებს, ხელმძღვანელობს რა მარქსისტულ-ლენინური თეორიით, იყენებს რა ამ თეორიას ახალ უდიდეს გამარჯვებათა იარაღად.

ი. სტალინი.

პარტიის მეორე ყრილობის 30 წლისთავისათვის

მ. საველიევი

როგორც პოლიტიკური აზროვნების მიმდინარეობა და როგორც პოლიტიკური პარტია ბოლშევიზმი, ლენინის განმარტებით, წარმოიშვა 1903 წელს, ჩამოყალიბდა რა ჩვენი პარტიის მეორე ყრილობაზე. ამ ფაქტიდან ნათელია ის უდიდესი მნიშვნელობა, რომელიც აქვს მეორე ყრილობის თარიღს ჩვენი პარტიის მთელი შემდგომი ისტორიისათვის, და ამასთან ერთად საერთაშორისო ბოლშევიზმისათვისაც.

მაგრამ სანამ ბოლშევიზმი ჩამოყალიბდებოდა როგორც დამთავრებული პოლიტიკური მიმდინარეობა და როგორც პარტია, მან განვლო თავისი ისტორიული განვითარების დიდი გზა, ჩაატარა გააფთრებული ბრძოლა ყოველგვარ ოპორტუნისტულ მიმდინარეობათა წინააღმდეგ მაშინდელი სოციალ-დემოკრატიის შიგნით და უდიდეს სიმაღლეზე დააყენა მარქსისტული თეორიის საერთო საკითხები. გამომდინარეობდა რა მებრძოლი კლასობრივი ძალების სწორი შეფასებიდან, რუსეთის სამეურნეო და პოლიტიკური განვითარების ტენდენციების ულრმესი ანალიზის საფუძველზე ბოლშევიზმმა, ლენინის სახით, უკვე მე-XX საუკუნის მიჯნაზე წამოაყენა განსაკუთრებული მნიშვნელობის პრობლემები, რომლებიც დაკავშირებული იყო ახალი პერიოდის — „იმპერიალიზმის და პროლეტარული რევოლიუციის ეპოქის" — ამოცანებთან.

საჭირო შეიქნა ლენინის უდიდესი თეორიული და პრაქტიკული პარტიულ-პოლიტიკური მუშაობა, რომელიც გაშალა მან ყრილობამდე დიდი ხნით ადრე (დაახლოებით 1894 წლიდან), და რომელმაც უზრუნველყო ბოლშევიზმის შემდგომი ჩამოყალიბება, რასაც, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ადგილი ჰქონდა პარტიის მე-II ყრილობაზე 1903 წელს.

თავის თეორიულ ნაშრომებში, რომლებიც შეიცავენ რუსეთის მე-XIX საუკუნის დამლევის და მე-XX საუკუნის დასაწყისის ეკონომიური მდგომარეობის გამორკვევას, და თავის მრავალრიცხოვან წერილებსა და ბროშურებში, რომლებიც იძლევიან პოლიტიკური ამოცანების შეფასებას და აყენებენ პროგრამულ-ტაქტიკურ ამოცანებს პარტიისათვის, ლენინს უდიდეს სიმაღლეზე აყავს მარქსიზმის თეორიის საკითხები, სახავს რა ამ პერიოდში მთელ რიგ უმნიშვნელოვანეს იდეებს, რომლებიც ამჟამად შეადგენენ ბოლშევიზმის იდეური შეიარაღების რკინის ინვენტარს.

ჩვენ ვხედავთ, რომ უკვე თავის ადრინდელ ნაწარმოებში „რანი არიან ხალხის მეგობრები" (დაწერილია 1894 წელს). ლენინი მთელი მკაფიობით აყენებს საკითხს ძლევამოსილი კომუნისტური რევოლიუციის შესახებ, როგორც ისეთი ამოცანის შესახებ, რომელიც დასახულია ისტორიის მიერ რუსეთის პროლეტარიატის წინაშე. აღნიშნული ამოცანის განსახორციელებლად რუსეთის პროლეტარიატს უნდა ეწარმოებია ბრძოლა იმისათვის, რომ დაემხო მეფის თვითმპყრობელობა, რაც წარმოადგენდა უდიდეს დაბრკოლებას ამ საბოლოო მიზნის მიღწევის გზაზე. იბრძვის რა ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლიუციის მომზადებისათვის, პროლეტარიატმა უნდა იკისროს ჰეგემონის როლი და სათავეში ჩაუდგეს ყველა რევოლიუციური და ოპოზიციური ჯგუფების ბრძოლას ცარიზმის წინააღმდეგ, ამავე დროს ლენინი, ემყარება რა მარქსის სიტყვებს „კომუნისტურ მანიფესტში", ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ მხოლოდ პროლეტარიატი წარმოადგენს ერთადერთ ბოლომდე თანამიმდევარ მებრძოლს სოციალიზმის საქმისათვის.

ამუშავებს რა პროგრამულ საკითხებს ოთხმოცდაათიან წლების დამლევს და იმ პროგრამის პროექტს, რომელსაც ამზადებდა „ისკრა"-ს რედაქცია მე-II ყრილობისათვის, ლენინი უმნიშვნელოვანეს საკითხად აყენებს პროლეტარიატის დიქტატურის საკითხს, ვინაიდან მას მშვენივრად ესმის, რომ მხოლოდ ამ მოთხოვნის განხორციელება მისცემს საშუალებას პროლეტარიატს და მის პარტიას შეასრულონ თავისი ისტორიული მისია. უკვე ამ პერიოდში ლენინი მჭიდროდ უკავშირებს ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლიუციისათვის ბრძოლას, ამასთან იგი აყენებს ერთის მეორეში გადაზრდის საკითხს. ამავე თვალსაზრისით უდგება იგი პროლეტარიატის მოკავშირეებსაც გლეხობის, ჩაგრული კოლონიალური ხალხების და სხვ. სახით. უკეთებს რა ანალიზს წვრილი მწარმოებლების მდგომარეობასა და როლს, აღნიშნავს რა პატრიარქალური ურთიერთობათა [illegible] ში კაპიტალიზმის განვითარების შედეგად, ლენინი სახავს ჩვენი პარტიის ამოცანებს გლეხობის შორის მუშაობის დარგში და უმნიშვნელოვანეს მიზნად ისახავს ღარიბ და საშუალო გლეხთა მასების გადმობირებას პროლეტარიატის მხარეზე.

ლენინს მშვენივრად ესმის, რომ მთელი ამ პროგრამის განხორციელება წარმოუდგენელია პროლეტარიატის მტკიცე, მონოლიტური, შემჭიდროებული პარტიის გარეშე და იგი თავის ცენტრალურ ამოცანად ისახავს სწორედ მთელი ამ პერიოდის განმავლობაში ასეთი პარტიის შექმნისათვის მზადებას და პროფესიულ რევოლიუციონერთა ისეთი კადრების აღზრდას, რომლებსაც ექნებათ უნარი სათავეში ჩაუდგნენ პარტიულ ბრძოლას.

ბოლოს, ანხორციელებს რა თეორიის კავშირს პრაქტიკასთან, მუშათა მასობრივ ბრძოლასთან, ლენინი ყოველივე ღონეს ხმარობს იმისათვის, რომ ჩააბას ეს მასები კლასობრივ პოლიტიკურ ბრძოლაში, ამასთან იგი აცამტვერებს ოპორტუნიზმის ყოველგვარ ცდას. წარმართოს ეს ბრძოლა ლიბერალური გზით, კაპიტალის ინტერესებისადმი, შემგუებლობის გზით.

აი ამიტომაა, რომ, როგორც ვხედავთ, ლენინი ასეთ განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს ბრძოლას ყოველგვარ ოპორტუნისტულ მიმდინარეობათა წინააღმდეგ მუშათა მოძრაობის შიგნით და პარტიის შიგნით. თავის გენიალურ ბროშურაში: „რა ვაკეთოთ", რომელიც დაწერილია მეორე ყრილობის წინ, იგი იბრძვის რევოლიუციური პროლეტარული მსოფლმხედველობისათვის, გადაჭრით ილაშქრებს ოპორტუნისტების და პირველ რიგში კი „რაბოჩე დელოელების" წინააღმდეგ, რაც წარმოადგენდა ოპორტუნიზმის ერთერთ ყველაზე უფრო ცუდ ნაირსახეობას, რომელიც ცდილობდა მაშინ ეწარმოებია ბრძოლა პარტიის წინააღმდეგ, ლენინის და „ისკრა"-ს ორგანიზაციულ შეხედულებათა წინააღმდეგ და რომელიც ხელს უწყობდა ყოველგვარ კუსტარულობას და სეპარატიზმს მაშინდელი სოციალ-დემოკრატების მუშაობაში.

რევოლიუციური თეორიისათვის, მტკიცე, შემჭიდროებული, ცენტრალიზებული პარტიისათვის ბრძოლაში უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა და უდიდესი როლი შეასრულა გაზეთმა „ისკრამ", რომელიც დაარსა ლენინმა 1900 წლის დამლევს. „ისკრა" წარმოადგენდა ლენინის იდეის, პარტიის ლენინურად აგების საუცხოო პროპაგანდისტს და ამ მხრივ „ისკრა" **უნდა ჩაითვალოს პირველ ბოლშევიკურ გაზეთად.** „ისკრა"-ს რედაქცია ყველა თავის ძირითად პრინციპულ საკითხში გამომდინარეობდა ლენინის დებულებებიდან და წარმოადგენდა არა მარტო იდეოლოგიურ, არამედ უდიდესი მნიშვნელობის მქონე პრაქტიკულ ცენტრს პარტიის ორგანიზაციისათვის. ხოლო თვით ლენინი, როგორც ცნობილია, იწყებს გაცხოველებულ მუშაობას, „ისკრა"-ს და „ისკრელების" მეშვეობით ამყარებს კავშირს რუსეთის ორგანიზაციებთან და დაუღალავად მუშაობს პარტიის შესაქმნელად და მეორე ყრილობის მოსამზადებლად.

ჩვენი პარტიის მეორე ყრილობამ, რომელიც ამ 30 წლის წინათ (1903 წ. 30 ივლისი — 23 აგვისტო) შეიკრიბა ჯერ ბრიუსელში, ხოლო შემდეგ კი გადატანილ იქნა ლონდონში, მიიღო პარტიის პროგრამა, შემუშავებული „ისკრას" მიერ, აგრეთვე მთელი რიგი უმნიშვნელოვანესი ტაქტიკური და ორგანიზაციული დადგენილებანი და აირჩია პარტიის ცენტრალური ორგანოები.

არალეგალურ პირობებში შეკრებილ ყრილობაზე, სადაც მიუხედავად მეფის თვითმპყრობელობის გააფთრებული დევნისა, გაიმართა გაცხოველებული დისკუსია და ბრძოლა მაშინდელ სოციალ-დემოკრატიის რევოლიუციურ ფრთასა და ყველა ჯურის ოპორტუნისტულ ელემენტებს შორის, ჰქონდა უდიდესი პარტიულ-პოლიტიკური მნიშვნელობა არა მარტო ჩვენი პარტიის, არამედ საერთაშორისო პროლეტარიატის მთელი შემდგომი მუშაობისათვისაც. ცალკეული გადაწყვეტილებების (როგორც მაგალითად, წესდების პირველი მუხლის საკითხზე, რომელნიც მიღებულ იქნა მარტოვის ფორმულირებით ლენინის წინააღმდეგ და სხვ.) მიუხედავად მე-II ყრილობამ საერთოდ და მთლიანად მიიღო მთელი რიგი უმნიშვნელოვანესი გადაწყვეტილებანი თანამიმდევრობით მარქსიზმის საფუძველზე, ამასთან მან დაგმო ბუნდის, „რაბოჩედელოელების" „ისკრას" საწინააღმდეგო სხვა მიმდინარეობათა ოპორტუნისტული დებულებანი. ყრილობამ გაშალა ბრძოლა ორ ფრონტზე ნაციონალურ საკითხში, ამასთან ლენინის ხელმძღვანელობით იგი გამოვიდა როგორც ბუნდის სეპარატიზმის და ნაციონალიზმის წინააღმდეგ, ისე პოლონეთის და ლიტვის სოციალ-დემოკრატების მიერ ნაციონალური საკითხის შეუფასებლობის წინააღმდეგ.

„სანამ გავერთიანდებოდეთ, უნდა გავემიჯნოთ", — წერდა ლენინი ჯერ კიდევ 1900 წელს. ამ დირექტივის თანახმად, ყრილობის „ისკრელთა" უმრავლესობა გადაჭრით გამიჯნა სოციალ-დემოკრატიის ყველა ოპორტუნისტულ მიმდინარეობას, ხოლო ლენინის ხელმძღვანელობით ორთოდოქსალური მარქსიზმისა და მტკიცე პარტიისათვის ბრძოლის საკითხები ყრილობამ აიყვანა დიდ პრინციპულ სიმაღლეზე.

მაგრამ, მიუხედავად იმ დიდი ნაბიჯისა, რომელიც გადადგა წინ სოციალ-დემოკრატიულმა მოძრაობამ, მე-II ყრილობის მოწვევის შედეგად, ის პარტიული ბოლშევიკური ფორმულირებანი, ის უმნიშვნელოვანესი, პრინციპული ხასიათის დადგენილებანი, რომლებიც მიღებულ იქნა ყრილობის მიერ, ლენინის გამოთქმით, ჯერ კიდევ დაუძლეველი აღმოჩნდა სოციალ-დემოკრატიისათვის, რომელმაც ვერ შესძლო სწორად მიდგომოდა პარტიულ გადაწყვეტილებებს. „გამაგრილებელი ნავთი, — წერს ლენინი, — მეტისმეტად გამაგრილებელი აღმოჩნდა დამყაყებულ ობივატელობას მიჩვეულთათვის, წრეობანას მომხრეთათვის. ხოლო „ისკრას" მიერ განადგურებული ძველი ოპორტუნიზმი აღორძინდა ყრილობის დამთავრებისთანავე მენშევიზმის სახით, რომელმაც არ მოისურვა დამორჩილებოდა პარტიის გადაწყვეტილებებს და რომელიც ყრილობის შემდეგაც განაგრძობდა თავის დეზორგანიზატორულ მუშაობას".

აბსოლუტურად მართალია ლენინი, როცა იგი კრებულის — „12 წლის განმავლობაში" — წინასიტყვაობაში წერს: „თუ საერთოდ გადავავლებთ თვალს ორი მიმდინარეობის ბრძოლას რუსულ მარქსიზმში, არ შეიძლება არ მივიდეთ იმ დასკვნამდე, რომ „ლეგალური მარქსიზმი; ეკონომიზმი და „მენშევიზმი" წარმოადგენენ მათი ერთი და იგივე ისტორიული ტენდენციების გამოხატულების სხვადასხვაგვარ ფორმებს — იმ ოპორტუნიზმის ტენდენციების, რომელიც მთელი ჩვენი პარტიის ისტორიის მანძილზე გადაჭრით იბრძოდა რევოლიუციური ბოლშევიზმის წინააღმდეგ.

ჩვენი პარტიის მეორე ყრილობამ პროლეტარიატის კლასობრივი ბრძოლის განვითარებაში უდიდესი მნიშვნელობის მქონე ახალი მიჯნა გაავლო, მიჯნა, რომელიც დაკავშირებული იყო ჩვენი თეორიის განვითარების ლენინურ ეტაპთან, ამ ბრძოლის უმაღლეს საფეხურზე გადასვლასთან. ბრძოლა პროლეტარული რევოლიუციისათვის, ბრძოლა პროლეტარული დიქტატურისათვის, ბრძოლა გადაზრდისათვის, რევოლიუციაში პროლეტარიატის მოკავშირეებისათვის. — ყოველივე ეს ხსნის ახალ გვერდს არა მარტო ჩვენს პარტიაში, არამედ უაღრესად მჭიდროდ უკავშირდება რევოლიუციური ბოლშევიზმის ბრძოლას საერთაშორისო ასპარეზზე. უკვე მაშინაც სრული სიცხადით გამოირკვა, რომ ლენინის ბრძოლა პარტიისათვის, რევოლიუციური სტრატეგიისა და ტაქტიკისათვის —ოპორტუნიზმის წინააღმდეგ — ეს ბრძოლა წარმოებს არა მარტო რუსეთის ვიწრო ჩარჩოებში, არამედ მჭიდროდ უკავშირდება რევოლიუციური სოციალ-დემოკრატიის ბრძოლას ოპორტუნიზმის წინააღმდეგ საერთაშორისო ასპარეზზე.

აი რატომ წარმოადგენს ჩვენი პარტიის მე-II ყრილობა საერთაშორისო ოპორტუნიზმის წინააღმდეგ რევოლიუციური მარქსიზმის ბრძოლის უმნიშვნელოვანეს თარიღს.

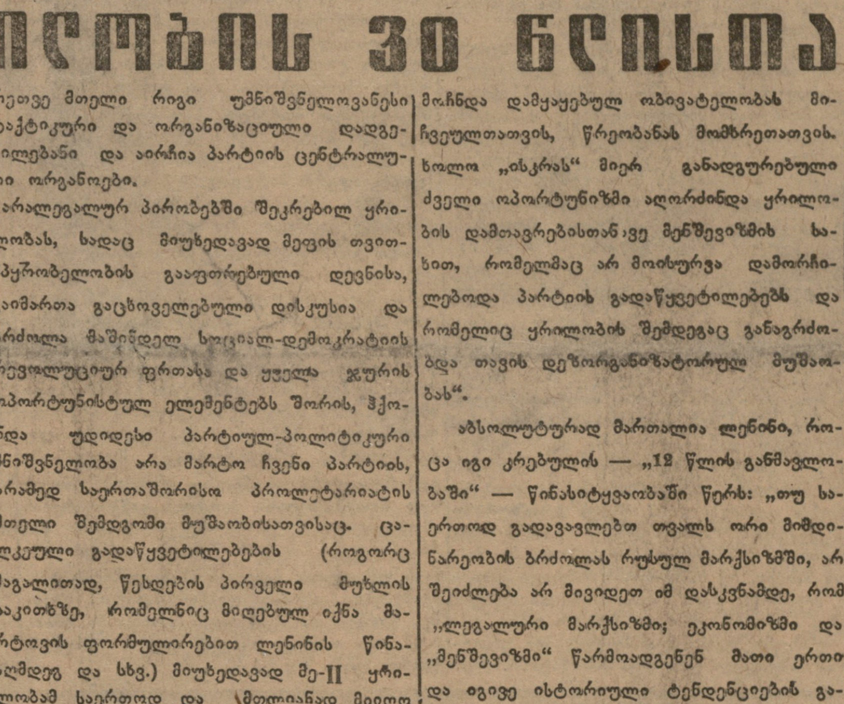

„ისკრა"-ს რედაქცია
ლენინი, პლეხანოვი, მარტოვი, ზასულიჩი, აქსელროდი, პოტრესოვი, დეიჩი, კრუპსკაია.

მე-II ყრილობას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს რუსეთის პროლეტარიატის შემდგომი ბრძოლისა და იმ უდიდესი რევოლიუციური ბრძოლებისათვის, რომლებიც ჩაიდება რუსეთის 1905 წლის რევოლიუციაში და 1917 წლის თებერვლის და ოქტომბრის რევოლიუციის დროს. მთელი პარტიული ისტორია ამას ურყევი ფაქტებით ადასტურებს.

აი რატომ არის, რომ მჭიდრო ძაფები აკავშირებენ ჩვენს სახელოვან ბოლშევიკურ წარსულს ჩვენს აწმყოსთან. ჩვენ ვხედავთ, თუ რა მდიდარი გამოცდილება შეიძინა ჩვენმა პარტიამ 30 წლის შეურიგებელი რევოლიუციური ბრძოლის შედეგად, რომელიც ჩაატარა მუშათა კლასმა ბოლშევიკების პარტიის ხელმძღვანელობით. ჩვენ ვხედავთ, რომ ის ამოცანები, რომლებსაც ლენინი აყენებდა ჩვენი პარტიული ისტორიის [illegible] პერიოდში, როგორც შემდგომი ბრძოლის მიზანს, ამჟამად უკვე განხორციელებულია. ამიტომ არის, რომ მე-II ყრილობის თარიღი უდიდესი ტრიუმფია ბოლშევიზმის იდეის განვითარებასა და განმტკიცებაში.

ჩვენ ვხედავთ, თუ როგორ ასრულებს ჩვენი პარტია, ხელმძღვანელობს რა წარსულში დაგროვებული გამოცდილებით, თავის მსოფლიო-ისტორიულ ამოცანას ახალ პირობებში, პროლეტარიატის დიქტატურის დროს, მაშინ, როცა ჩვენი ქვეყანა უკვე შევიდა სოციალიზმის პერიოდში.

ჩვენ ვხედავთ, რომ ჩვენს პარტიას სტალინის გენიალური წინამძღოლობით ახალ სიმაღლეზე აყავს მარქსისტულ-ლენინური თეორია. ანხორციელებს რა იგი იმ უდიდეს ანდერძს, რომელიც მემკვიდრეობით დაგვიტოვეს მარქსმა, ენგელსმა და ლენინმა.

ჩვენ ვხედავთ, რომ ის რკინისებური ერთიანობა და დარაზმულობა, რისთვისაც ლენინი ასე გადაჭრით იბრძოდა ჩვენი პარტიის აღმოცენების გარიჟრაჟზე, ხდება მძლავრ ბერკეტად უდიდესი ამოცანების განხორციელებაში, ხოლო ჩვენი პარტიის და საერთაშორისო პროლეტარიატის ბელადი და თეორეტიკოსი. ამხ. სტალინი, გვაძლევს უდიდესი მნიშვნელობის ახალ-განზოგადოებებს, ხელმძღვანელობს რა მარქსისტულ-ლენინური თეორიით, იყენებს რა ამ თეორიას ახალ უდიდეს გამარჯვებათა იარაღად.

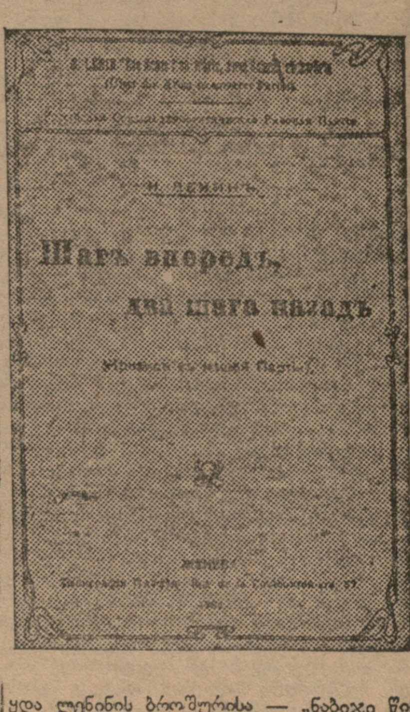

ყდა ლენინის ბროშურისა — „ნაბიჯი წინ, ორი უკან".

ნ. კრუპსკაია

პარტიის მეორე ყრილობაზე

პარტიის პირველ ყრილობაზე არ ყოფილა მიღებული პარტიის არც პროგრამა და არც წესდება. ამავე დროს კი ერთსაც და მეორესაც ჰქონდა დიდი მორგანიზებელი მნიშვნელობა პარტიის წევრების იდეურად და ორგანიზაციულად შემჭიდროებისათვის. პროგრამას ილიჩი უდიდეს მნიშვნელობას აკუთვნებდა. ...

...

პარტიის წესდების პირველი პარაგრაფი

XX საუკუნის დასაწყისისათვის კაპიტალიზმის განვითარება გადავიდა ახალ სტადიაში, იმპერიალიზმის სტადიაში. ...

1903—1905 წლებში რუსეთში იყო მომწიფებული ბურჟუაზიული რევოლუციის ...

...

რტია ნათელი პროგრამით, მტკიცე ტაქტიკით, რკინისებური დისციპლინით, ცენტრალიზებული ხელმძღვანელობით.

„პროლეტარიატს ხელისუფლებისათვის ბრძოლაში არ გააჩნია სხვა იარაღი, გარდა ორგანიზაციისა, — წერდა ლენინი II ყრილობის შემდეგ. ...

... ტერიალური საშუალებებით, ისე ერთ-ერთ პარტიულ ორგანიზაციაში პირადი მონაწილეობით". როგორიც ვხედავთ, აქ ლენინი აყენებს წინადადებას: პარტიის წევრად ჩაითვალონ მხოლოდ ისინი, ვინც პირადათ მონაწილეობენ ერთ-ერთ პარტიულ ორგანიზაციაში, მაშასადამე, ვინც ...

... ჯერ კიდევ II ყრილობაზე გამოთქმულს (ტ. VI, გვ. 33), პარტია ცხოვრებაში განუხრელად ატარებს.

ჩვენ ვხედავთ, რომ რკინის დისციპლინის მოთხოვნას პარტია თავის წევრებს უყენებდა თავისი არსებობის პირველი ხანებიდანვე. პროლეტარიატის დიქტატურის ეპო- ...

... შეპირობებთან შეფარდებით, პარტიული ორგანიზაციების აგების ტერიტორიული პრინციპის შევსებით საწარმოო პრინციპით, — პარტია მიაღწევს მეორე ხუთწლედის გამარჯვებას, მთელ მსოფლიოში სოციალიზმის გამარჯვებას.

(„პრავდა").

მეორე ყრილობის უდიდესი ისტორიული მნიშვნელობა

(მოსკოვი ტელეგრაფით საკუთარი კორესპონდენტისაგან).

27 ივლისს კულტურისა და დასვენების ბაღში მოსკოვის მშრომელთა მრავალათასიან კრებაზე პარტიის 30 წლის თავის შესახებ მოხსენებით გამოვიდა ამხ. ე. იაროსლავსკი. როდესაც მეორე ყრილობაზე შევიკრიბებით, — სთქვა ამხ. იაროსლავსკიმ — ჩვენ მაშინ ცოტანი ვიყავით. ლენინელები, მტკიცე ისკ- ...

... პლეხანოვი თავს არიდებს მუშათა კლასის ხაზს, რომელსაც ის დარწმუნდა, რომ პლეხანოვი არ დაუბრუნდება სწორ გზას, ლენინმა მტკიცედ გადასწყვიტა, მოეხდინა განხეთქილება, ემზადებოდა რა ყრილობისათვის ლენინი დაუღალავად იბრძოდა, რათა პარტიის პროგრამაში ნათქვამი ყოფილიყო, რომ ჩვენ ვიბრძვით ...

... ყანაში, როგორიცაა რუსეთის, მრავალ ეროვნებიან ქვეყანაში. ყრილობიდან წავიდნენ პოლონეთის დელეგატები, რომლებიც იმ აზრისა იყვნენ, რომ ერის თვითგამორკვევის მოთხოვნა არ არის სწორი, ბურჟუაზიულია. ისინი ამ საკითხში იზიარებდნენ როზა ლუქსემბურგის შეცდარ თვალსაზრისს. ...

... დამორჩილება პარტიის ყველა დირექტივებისადმი, არ არის სავალდებულო პარტიულ ორგანიზაციაში შესვლა, მასში აქტიური მუშაობა. ისინი მოითხოვდნენ ფართოდ გაეღო პარტიის კარი მთელი ინტელიგენციისათვის. მაგრამ ბოლშევიკებისთვის გასაგები იყო, რომ ასეთ შემთხვევაში პარტია გადაიქცეოდა ...

... გამოთქმული აზრი. კომისიაში შევიდნენ ზასულიჩი, მარტოვი და დანი. კომისიამ გამოიმუშავა საბოლოო პროექტი, რომელიც შეიტანეს მეორე ყრილობაზე და უმნიშვნელო შესწორებებით მიიღო ყველამ, მემარჯვენე აკიმოვის გამოკლებით. ხმა მისცა ყველამ, მათ შორის დელეგატების ოპორტუნისტულმა ფრთამ, ბუნდოველებმა და რაბოჩედელელებმა, რომლებმაც შემდეგ ...

... ური. პარტიის ორგანიზაციის საკითხები ლენინმა გააშუქა 1902 წელს ბროშურაში „რა ვაკეთოთ?", რომელმაც მაშინ ალაფრთოვანა ისკრელები, აღაფრთოვანა მუშათა მასები. იქ მარტივი, წარმტაცი ფორმით ლაპარაკი იყო ჩვენი პარტიის ამოცანებზე, აღნიშნული იყო, როგორ უნდა იქნას უზრუნველყოფილი მოქმედების ერთიანობა მაშინდელ უძნელეს პირობებში. ლე- ...

... ... პარტიის მეორე ყრილობა — ეს იყო ბოლშევიკური პარტიის განვითარების ამოსავალი პუნქტი. მეორე ყრილობაზე წარმოებული ბრძოლის შეგნება — ეს ნიშნავს უშუალოდ მისვლას იმ ამოცანებისადმი, რომლებიც ამჟამად დგანან პარტიის წინაშე. წარსულის შესწავლა ძვირფასია იმით, რომ იგი იძლევა აწმყოს უფრო სრულს, უფრო ღრმა შეგნებას.

ფ. მახარაძე

მეორე ყრილობა და მისი მნიშვნელობა

მეორე ყრილობა ... არა როგორც ერთი მთლიანი, არამედ ორად გათიშული: ერთი მხრით, რევოლუციური ფრთა, ყრილობის უმრავლესობა, რომლიდანაც იწყება ბოლშევიკური ანუ ლენინური პარტია, და მეორე მხრით, ოპორტუნისტური ფრთა, ყრილობის უმცირესობა, რომლიდანაც შემდეგში ჩამოყალიბდა მენშევიკური პარტია.

მეორე ყრილობის უდიდესი მსოფლიო-ისტორიული მნიშვნელობა მდგომარეობს უმთავრესად იმაში, რომ იქ მკვეთრად, მთე ...

... ხანდისხან ინგლისში. 1848 წელს გერმანია შევიდა რევოლუციურ ერების რიგებში... ახალი საუკუნე (მეოცე) იწყება ისეთი ამბებით, რომლებიც ამ აზრს ბადებენ, რომ ჩვენ მივდივართ რევოლუციური ცენტრის შემდგომ გადაწევისაკენ, სახელდობრ, მის გადაწევისაკენ რუსეთში... რუსეთი, რომელმაც, აითვისა — რა დასავლეთიდან ამოდენი რევოლუციური ინიციატივა, ახლა შესაძლებელია თვითონ მზადაა გახდეს მისთვის (დასავლეთისათვის) რევოლუციური ენერგიის წყაროდ. ...

... ხადორ, პირველ ნაბიჯმა დაქსაქსულობის მოსპობის მიზნით და სოც.-დემ. ორგანიზაციების, ჯგუფების თუ წრეების შესაერთებლად გადადგმულმა მიზანს ვერ მიაღწია. ცენტრ. კომიტეტის მთელი შემადგენლობა ისე ჩაუვარდა ხელში მეფის აგენტებს, რომ მან ვერც კი მოასწრო პარტიული მუშაობის დაწყება ყრილობის დადგენილების ცხოვრებაში გასატარებლად. პირველი ყრილობის დიდი დამსახურება იმაში გამოიხატა, რომ მან დაუტოვა პარტიას სახელწოდება: რუსეთის სოც.-დემ. მუშათა პარ- ...

...

პიატნიცკი

მოგონებანი წარსულიდან

1903 წელს ბერლინში ჩამოვიდა ხოსკოვი (პარტიის მეორე ყრილობის მონაწილე) ...

გვათ, რომ 3 წლის განმავლობაში რედაქცია ერთხელაც არ შეკრებილა სრული შემადგენლობით, რომ მთელი რიგი უმნიშვნელოვანესი წერილები ათასნაირად შეცვლილი გადადიოდა ერთი რედაქტორიდან მეორე რედაქტორის ხელში, რაც ამრიგად აფერხებდა აღნიშნული წერილების გამოსვლას. ჩვენ შემდეგ გავიგეთ, რომ ორი მიმდინარეობის ბრძოლის პროცესში რედაქცია ფაქტიურად არ მუშაობდა — ის სამეული —ლენინი, მარტოვი და პლეხანოვი, რომელიც ყრილობის მიერ არჩეული იყო რედაქციაში. მეორე მხრით მე ძალიან მაღშფოთებდა, რომ მას შემდეგ, რაც ყრილობამ აირჩია რედაქტორები, მარტოვმა და წინანდელ „ისკრას“ დანარჩენ სამ რედაქტორმა—ზასულიჩმა, აქსელროდმა და პოტრესოვმა უარი განაცხადეს ყრილობის გადაწყვეტილებების შესრულებაზე. რაც შეეხება წესდების პირველ მუხლს, ამ მხრივ მე არავითარი ეჭვი არ მებადებოდა და მხარს ვუჭერდი ლენინის ფორმულირებას იმ ფორმულირების წინააღმდეგ, რომელიც მიიღო ყრილობამ მარტოვის წინადადებით.

თავის მოხსენებაში საზღვარგარეთელი ლიგის მეორე ყრილობაზე მარტოვი, იცავდა რა თავის თვალსაზრისს, ცდილობდა მიეჩქმალა პრინციპული უთანხმოებანი მისსა და ლენინის ფორმულირებებს შორის. „მე—განაცხადა მან,—არ მიმაჩნდა და არც ახლა მიმაჩნია იმდენად მნიშვნელოვნად განსხვავება ორ ფორმულირებას შორის, რომლებიც ფორმალურად განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან მხოლოდ რამდენიმე სიტყვით“. სინამდვილეში კი ეს რამდენიმე სიტყვა შეიცავდა ღრმა პრინციპულ უთანხმოებას პარტიის წევრობის გაგებაში. ეს განსხვავება ძალიან დიდია უთველგვარი ...

... ლობას დაესწრო ბოლშევიკების 15 მომხრე. მათ ჰქონდათ სულ 18 ხმა (ლიგის იმ წევრებს, რომელნიც ვერ დაესწრნენ ყრილობას, თავისი ხმის გადაცემის უფლება ჰქონდათ). მენშევიკებს ჰყავდათ 18 მომხრე და 22 ხმა. ისინი დაეყრდნენ ამ უმრავლესობას და ხმის უფლება წაართვეს ლიგის იმ წევრებს, რომელნიც ბოლშევიკებს ემხრობოდნენ.

ლიგის ყრილობაზე პირველად გავიცანი პლეხანოვი. იგი ესწრებოდა უმრავლესობის მომხრეთა ყველა თათბირს, იგი სარდლობდა, თავმჯდომარეობდა, ათასგვარ წინადადება შემოჰქონდა. მისი წინადადებები ზოგჯერ ძალიან შორს მიდიოდა. ის, მაგალითად, ურჩევდა ცენტრალური კომიტეტის წარმომადგენელს: შემოიტანეთ ლიგის ყრილობაზე ლიგის ახალ წევრთა სია და ამნაირად, თქვენივე უფლებით შემოიყვანეთ ისინი ლიგაში. უმრავლესობის სხვა წარმომადგენლებთან ერთად პლეხანოვმა მიატოვა ლიგის ყრილობა, როდესაც ც.კ-ს წარმომადგენელმა განაცხადა: მე ვერ დავამტკიცებ ლიგის წესდებასაო. ორიოდე დღის შემდეგ პლეხანოვი გადაბარგდა უმცირესობის ბანაკში. ჩემზე პლეხანოვის ამ საქციელმა ფრიად უარყოფითი შთაბეჭდილება მოახდინა. დავრწმუნდი, რომ მთელი ეს თამაში მას წინასწარ გაანგარიშებული ჰქონდა. პლეხანოვს წინასწარვე რომ არ ჰქონოდა გადაწყვეტილი მენშევიკებისაკენ გადასვლა, იგი ვერ შესძლებდა ლიგის ყრილობის შემდგომ ისე გადაჭრით ემოქმედნა მენშევიკების სასარგებლოდ და ისე გაბოროტებით ებრძოლა ბოლშევიკების წინააღმდეგ, როგორადაც იგი ამას სჩადიოდა.

მოსკოვი, საკუთარი კორესპონდენტისაგან.

სტალინი მეორე ყრილობის პერიოდში

ლენინის ყველაზე უფრო ერთგული მიმდევარი, რომელიც არც ერთ მომენტში არ ჩამოშორებია მის მოძღვრებას, ატარებდა თანამიმდევრულობით ლენინურ პოლიტიკას, დაუღალავად, დღითი-დღე მუშაობდა ბოლშევიკური პარტიის მშენებლობაზე ჯერ კიდევ მაშინ, როცა მისი საფუძვლისათვის იდებოდა პირველი ქვები—იყო სტალინი. ...

ამიერ-კავკასიის პროლეტარიატი, რომელიც შეადგენდა რუსეთის მუშათა კლასის განუყოფელ ნაწილს, ერთად ერთი რევოლუციონური ძალა იყო, რომელიც მეთაურობდა გაუწყვეტ და ბოლომდე მიიყვანდა მუშათა მასების ბრძოლას მეფობისა და ბატონყმური წესების წინააღმდეგ. ...

მუშათა მოძრაობის განვითარებით დამფრთხალი მეფის „ოხრანკა“ ჯერ კიდევ 1901 წლის სოციალ-დემოკრატიულ ორგანიზაციათა წევრობისა და მოძრაობის ხელმძღვანელობის წინააღმდეგ ...

ამ დროს ბათომში მუშაობდნენ ... და ი. რამიშვილი ...

ი. სტალინი—სურათი გადაღებულია ბაქოს ჟანდარმთა სამმართველოს მიერ

ამიერ-კავკასიის ყველა გამოსვლებში მე-20 საუკუნის მიჯნაზე განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ივლისის საყოველთაო გაფიცვას 1903 წელს.

დაიწყო რა ეს გაფიცვა ბაქოში 2 ივლისს, მოედო ამიერ-კავკასიის თითქმის ყველა რაიონებს (დაახლოებით გამოანგარიშებით გაფიცულ მუშათა რიცხვი აღწევდა 100 ათას კაცამდე). ამ გაფიცვის დროს ამიერ-კავკასიის პროლეტარიატი პოლიტიკური ბრძოლის ფართე გზაზე შესდგა.

... რეთვე ნავთსადენის გაყვანა ბაქოდან. ნავთისა და კეროსინის ექსპორტისათვის საზღვარგარეთ ბათომი ყველაზე უფრო მოხერხებული ნავსაყუდი იყო.

მუშათა რიცხვი ბათომში აღწევდა 8-დან 10 ათასამდე. მუშები უმთავრესად იყვნენ მეზობელ გურიიდან და სამეგრელოდან. საკმაოდ იყვნენ მათ შორის რუსები, ბერძნები და აბდულ-ჰამიდის მიერ მოწყობილი დარბევის შემდეგ ოსმალეთიდან გამოქცეული სომხები.

... ლების, მუშათა საკითხის ლიტერატურის შესწავლა. თავისი გონებრივი და პოლიტიკური განვითარებით ის ჩქარა სცილდება თავის ამხანაგებისაგან და 1897 წელს უკვე ხელმძღვანელობს მარქსისტულ წრეებს სემინარიაში.

ერთი წლის შემდეგ სტალინი უკვე რ.ს.დ.მ.პ. ტფილისის ორგანიზაციის წევრია. სტალინის ინტენსიური პარტიული მუშაობა, შეფასებული როგორც „კრამოლური“ მოღვაწეობა, არ იმალება სასკოლო ადმინისტრაციისათვის და 1899 წელს სტალინს რიცხავენ სემინარიიდან „არაკეთილ საიმედობისათვის“.

სწორედ ამ დროიდან იწყება სტალინის დაუღალავი მუშაობა, როგორც პარტიული პროპაგანდისტისა, ტფილისის მუშებს შორის: რკინის გზელებში, თამბაქოს ქარხნის მუშებში, მეტყავეებში და სხვა. ამ მუშაობას ანდომებს ის მთელ თავის დროს, მხოლოდ მოცლილ დროს განაგრძობს თვით განვითარებას.

ამ დროს ამიერ-კავკასიაში, როგორც რუსეთის იმპერიის კოლონიაში, თვითმპყრობელობა გაძლიერებით ატარებს ნაციონალური და კოლონიალური ჩაგვრის რთულ სისტემას, ხელოვნურად აფერხებს მშრომელთა და გაყვლეფილი მასების ისტორიულ განვითარებას; ამიერ-კავკასიის გლეხობა მეფის მთავრობას ჰყავს კოლონიალური მონების მდგომარეობაში. წარმოებაში ჩაბმული ამიერ-კავკასიის პროლეტარიატი ვარდება სრულ უუფლებო მდგომარეობაში, მისი ექსპლოატაცია არაფრით არ არის განსაზღვრული. მაგრამ მსგავსად იმისა, როგორც ეს იყო მეტროპოლიაში, ამიერ-კავკასიაში მე-20 საუკუნის მიჯნაზე ფართოდ იშლება გაყვლეფილი მასების რევოლუციური ბრძოლა, რომ თავი განთავისუფლოს ნაციონალურ-კოლონიალური ჩაგვრისაგან და მოსპოს სოფლად დაცული ფეოდალურ-ბატონყმური ნაშთები.

... კავკასიის პროლეტარიატი პოლიტიკური ბრძოლის ფართე გზაზე შესდგა.

ამიერ-კავკასიის განვითარებულ მუშათა მოძრაობასთან ერთად, დაწყებული 1902 წ. სოფლად ხდება მასიური აგრარული გამოსვლები. დღის წესრიგში დგებოდა საკითხი გლეხური რევოლუციის შესახებ.

იმ ეპოქაში, რომელსაც ჩვენ აქ ვეხებით, მასების რევოლუციონური მოძრაობა, ამიერ-კავკასიაში სწარმოებს სოც.-დემოკრატიული პარტიის უშუალო ხელმძღვანელობით, რომლის ორგანიზაციები არსებობდენ იმ დროს ბაქოში, ტფილისში, ბათომში, ქუთაისში, ჭიათურაში.

1903 წლის მარტში ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიული ორგანიზაციათა ყრილობაზე დაარსდა რ.ს.დ.მ.პ. „კავკასიის კავშირი“, რომელმაც პარტიული მუშაობის და რევოლუციური მოძრაობის ხელმძღვანელობის შემდეგი განმტკიცების საქმეში შეასრულა უდიდესი როლი.

***

როგორც ჩვენ ზემოთ აღვნიშნეთ სემინარიიდან გამორიცხვის შემდეგ 1899 წელს სტალინი ენერგიულად ჩაება პარტიულ მუშაობაში, რომელმაც მიუხედავად თავისი ახალგაზრდობისა, გამოიჩინა დიდი ორგანიზაციული ნიჭი, უნარი ძნელ პირობებში გარკვევისა, დიდი ერუდიცია და მარქსისტული მომზადება.—ის უახლოვდება მაშინ მოსკოვიდან ტფილისში გადმოსახლებულ პოლიციის მეთვალყურეობის ქვეშ მყოფ ვ. კურნატოვსკის, „ლენინის“ უახლოეს თანამებრძოლს ...

... აშკარად ჩამოყალიბდა ორი მიმდინარეობა: ბოლშევიკური და მენშევიკური. ჩქარა მათ შორის დაწყებულმა ბრძოლამ მეტად მწვავე ხასიათი მიიღო.

***

ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ ორგანიზაციებში პირველი უთანხმოება გამოაშკარავდა უკვე იმავე 1903 წელს“, როცა საკმაოდ იჩინა თავის „თავისებურმა კავკასიურმა ბუნდიზმა“ და როცა თოფურიძე, „როგორც პირველი ავანტიურისტი“, იბრძოდა თითქოს ლოიალურ საშუალებე-

(გაგრძელება იხ. მე-4 გვერდზე)

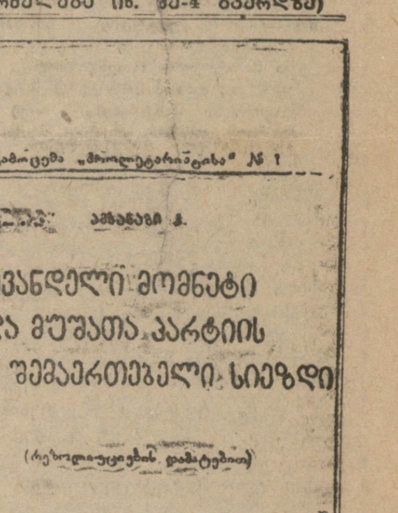

გამოცემა „პროლეტარიატისა“ № 1

ამხანაგი გ.

დღევანდელი მომენტი და მუშათა პარტიის შემაერთებელი სიეზდი

(რევოლუციების დამატებით)

ფასი 10 კ.

ყდა ამხ. სტალინის წიგნისა, რომელიც გამოცემული იქნა არალეგალურად ტფილისში 1906 წ.

მალაქია ტოროშელიძე

პარტიის მეორე ყრილობა

(30 წლის თავისათვის)

გაძლიერებული სოციალისტური მშენებლობა საბჭოთა კავშირში და განმანადგურებელ ...

... დო ცარიზმი, არამედ ძირფესვიანად გაანადგურებია იგი. ამგვარად, რევო- ...

ეს თეორიული ძიება და პრაქტიკული გამოცდილება განსაკუთრებით ძლიერი იყო ...

... ეს ლენინს და ძალლონეს არა ზოგავდა ყველა თავისი იდეების გასატარებლად. მას მოყავს თავისი საუბარი ყრილობის ერთ მონაწილესთან, საიდანაც სჩანს, რა ღრმად ქონდა შეგნებული ლენინს ყრილობის მსვლელობის დროსვე მისი უდიდესი მნიშვნელობა პარტიისა და რევოლუციისათვის.

„რა მძიმე ატმოსფერაა გამეფებული ჩვენს ყრილობაზე, შემომჩივლა მე დელეგატმა. ეს გააფთრებული ბრძოლა, ... მოხატულებას, იგი, როგორც მოწინააღმდეგე ბანაკების, ბარიკადების ორ სხვადასხვა მხარეზე მებრძოლი ძალების შეტაკების რევოლუციის შემდგომ განვითარებასთან პოულობდა.

ეს აშკარად სჩანს ყველა ხადათ საკითხებში, რომელთა გარჩევას 37 სხდომა მოუნდა. აქედან ცხადია, რა დიდი ტკივილებს სდევდა თან ჩვენი პარტიის მშობიარობის პროცესს.

I პროგრამული საკითხები

პროგრამულ საკითხებს თითქოს აღარ უნდა გამოეწვია დიდი დავა და კამათი, რადგან იგულისხმება, რომ ძირითადათ უნდა არსებულიყო სრული თანხმობა ყრილობის მონაწილეთა შორის; უამისოდ თვით ყრილობაც ვერ შესდგებოდა. ნამდვილად, კამათი გაიშალა თვით ძირითადი საკითხების გარშემო, ერთი ასეთი საკითხი იყო სტიქიურობის და ცნობიერი ელემენტის ურთიერთობა მუშათა მოძრაობაში. „რაბოჩეე დელოს“ წარმომადგენელმა მარტინოვმა უშველებელი რეფერატი წაიკითხა ამ საკითხზე. ის თავს დაესხა ლენინის წიგნს ...

... მისთვის ჩვეული თავგამოდებით გამოსულიყო თავისი დებულებების დასაცავად და გაკვრით აღნიშნა, რომ „ეკონომიზმის“ წინააღმდეგ ბრძოლაში, „ისკრას“ მიერ ადგილი ქონდა „ჯოხის გადაზნექას“, რაც აუცილებელი იყო, რადგან „ეკონომისტების“ მიერ გაღუნული ჯოხი მხოლოდ მეორე მხარეს გადაზნექით გასწორდებოდა. ყრილობამ მშვიდობიანად დაასრულა ეს კამათი და მას არავითარი გავლენა არ მოუხდენია პროგრამის პროექტზე მისი შეცვლის აზრით.

მიხა ცხაკაია

კავკასიის ორგანიზაცია მე-2 ყრილობის წინ

(მოგონებანი)

მეორე ყრილობის წინ ჩვენ გავაერთიანეთ სამი კომიტეტი: ბაქოსი, ბათომისა და ტფილისის. „სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციების კავკასიის კავშირში" არსებობდენ ჩანასახის სახით სხვა კომიტეტებიც, მაგრამ ისინი ჯერ საკმარისად ჩამოყალიბებული და წელმომაგრებულნი არ იყვნენ. იმერეთ-სამეგრელოს კომიტეტი ქუთაისში მომსახურებას უწევდა ქუთაისს გარდა, ჭიათურის შავი ქვისა და ტყიბუ-...

...ჯერობითი იმიტომ, რომ არალეგალურ მდგომარეობაში ვიმყოფები, მეორე იმიტომ, რომ აქ ძლიერ ბევრი სამუშაოა საკომიტეტის გასამაგრებლად და ახალთა შესაქმნელად მეთქი. მე გადავეცი ამხანაგებს ტფილისის არჩევნების ამბავი, იქ მომხდარი პატარა, მაგრამ მნიშვნელოვანი გაუგებრობა. ბათომის კომიტეტმა დელეგატად უყოყმანოდ, უკამათოდ აირჩია ზურაბოვი. ყრილობაზე ჩვენს დელეგაციას გადამჭრე-...

...თან, ამიერ-კავკასიის ყველა კომუნისტები გარდა ტფილისისა მიემხრენ მესამე ყრილობის მოწვევას და მხარი დაუჭირეს რ.ს.დ.მ.პ. კავკასიის ბოლშევიკური კავშირის კომიტეტს.

მესამე ყრილობაზე ამიერ-კავკასიიდან გაგზავნილი იქნა გადამწყვეტი ხმით რვა დელეგატი.

1905 წლის გასულს სტალინი მოემგზავრება დელეგატათ ამიერ-კავკასიის ბოლშევიკებიდან საერთო რუსეთის ბოლშევიკურ...

სტალინი უშუალოდ მუშაობს ამიერ-კავკასიაში 1910 წლამდე, ამ დროს მას აპატიმრებენ და ასახლებენ ციმბირში შორეულ ადგილებში რამდენიმეჯერ, მაგრამ ის ყოველთვის გამორბის გადასახლებიდან, რომ დაუბრუნდეს არალეგალურ პარტიულ მუშაობას. სოლვიჩეგოდსკის გადასახლებიდან გამოქცევის შემდეგ პარტიის დადგენილებით სტალინის სამუშაოდ მიდის პიტერში. პრაგის კონფერენციის შემდეგ (1912 წ.), როცა აღდგენილი იქნა ბოლშე-...

ამხ. სტალინს ისე, როგორც ლენინს, იცნობს მთელი მსოფლიო. ის არის ლენინის საქმის გენიალური განმგრძობი. მთელი მსოფლიოს მშრომელთა და პარტიის საერთოდ აღიარებული ბელადი, სტალინი მეთაურობს სოციალისტურ მშენებლობას საბჭოთა კავშირში და აწყობს პროლეტარიატის გამარჯვებას დედამიწის ყველა ხახელმწიფოში. მეორე ყრილობაზე დაწყებული საქმე და პარტიის მიერ არჩეული ერთად ერთი გზა აუცილებლად მოგვიყვანს პრო-...

მიხა ცხაკაია — ი. სტალინი — ფ. მახარაძე — ლ. წულუკიძე — ა. ზურაბოვი — ბ. მ. კნუნიანცი

რ.ს.-დ.მ.პ. კავკასიის კომიტეტი 1902 წელს.

*) Сталин—„Об оппозиции". გვ. 439-443.

ჩვენ დავიწყეთ მზადება რსდმპ-ის მესამე ყრილობისთვის, რათა მალე ბოლო მოგვეღო პარტიის შიგნით მენშევიკების პროვოკაციული მუშაობისათვის და პარტია მომავალი ბრძოლებისთვის მოგვემზადებინა.

მოსკოვი, საკუთარი კორესპონდენტისაგან.

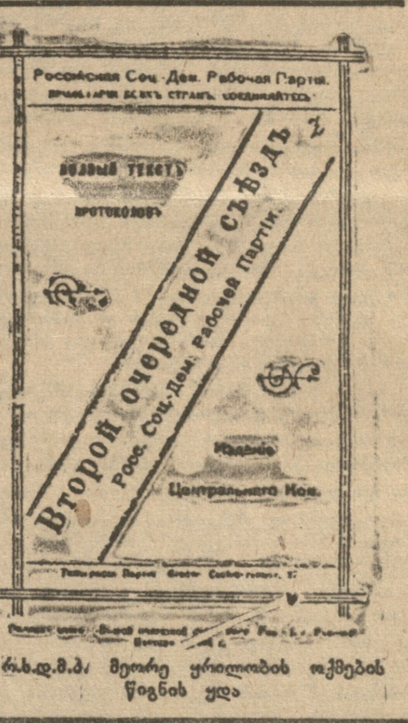

რ.ს.დ.მ.პ. მეორე ყრილობის ოქმების წიგნის უდა

ბ. ხაბუკი...

II. ტაქტიკა

III. ორგანიზაცია

დამახასიათებელია ეს მომენტი მენშევიკების ცხოვრებაში. ისინი უკადრისობენ დაემორჩილონ უმრავლესობის გადაწყვეტილებას, უარყოფენ ორგანიზაციაში დისციპლინას, რომელიც ერთად ერთი საწინდარია ორგანიზაციის მთლიანობის და სიმტკიცისა და პარტიას თავს ახვევენ თავის ნებას მას შემდეგ, რაც აშკარა ბრძოლაში ყველასათვის თვალდასანახავად დამარცხდენ. დამემორჩილე თვარა აგაფეთქებთ, ეუბნებიან ისინი პარტიას და მართლაც ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ი. მოშინსკი

„ისკრა“-ს ტრანსპორტი

[illegible]

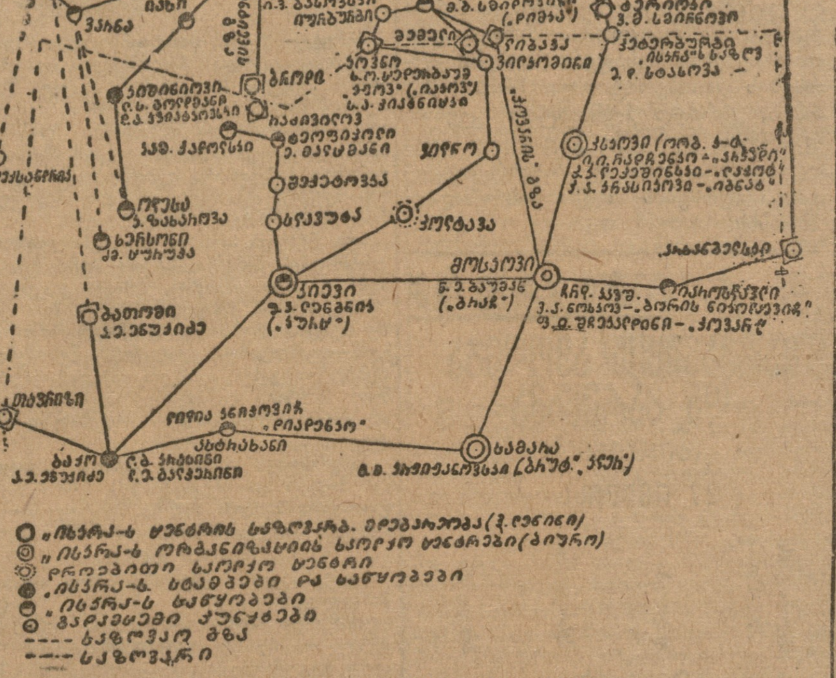

„ისკრა“-ს ტრანსპორტის სქემა 1901—1903 წწ.

„ისკრა“ ჯერ გადაჰქონდათ (1901 წ. პირველ ნახევარში) ჩემოდნების ორმაგ კედლებში „ოკაზიით“, კონვერტებში—წერილების სახით, რომლებიც ფოსტით იგზავნებოდა, მაგრამ ასეთი გზა არ უზრუნველჰყოფდა მის მასიურ გავრცელებას.

ვლადიმერ ილიჩი დაუღალავად მუშაობდა „ისკრა“-ს ლიტერატურის უფრო სრულქმნილი და რეგულიარული მასიური მიწოდების ორგანიზაციაზე. პირველი მსხვილი ტრანსპორტი, (როგორც კი გამოვიდა პირველი ნომერი), მართალია რუსეთში ჩატანილ იქნა ნ. ე. ბაუმანის („გრაჩ“) მიერ 1900 წ. დეკემბერში, მაგრამ ვლადიმერ ილიჩი ამ შემთხვევაში იძულებული იყო გამოეყენებია ე. წ. „ლატიშთა გზა“, რომელიც მემელით მიდიოდა. მისი უხერხულობა იმაში მდგომარეობდა, რომ ამ გზის ორგანიზატორები არ შედიოდნენ „ისკრა“-ს ჯგუფში და არ იყვნენ საკმაოდ დისციპლინიანი. ამ გზით გადატანილი „ისკრა“ ბაუმანს გადაჰქონდა პოლტავაში, სადაც იმ ხანებში მხოლოდ იწყობოდა ისკრულების ორგანიზაცია და შემდეგ მთელს რუსეთში ასეთი იყო პირველი გამოცდილება..

1901 წლის გაზაფხულზე ეს გზა დაკარგულ იქნა, მისი ორგანიზატორი ერნ როლაუ დააპატიმრეს დოკუმენტებით და „ისკრას“ „ტიუკებით“ ხელში, საზღვარზე გადასვლისას. საჭირო შეიქნა ახალი გზების ძებნა, ასეთი იყო საზღვაო გზა შავი ზღვით ბულგარეთის ნავთსადგური ვარნათი—ოდესაში. ეს გზა ვლადიმერ ილიჩის უშუალო ხელმძღვანელობით მოაწყო კონკორდია ზახაროვამ. ბულგარეთის ტერიტორიაზე მოქმედებდნენ მუშები ზაკალოვი და ზაკუბან

მოქმედებდა 1901-1902 წლებში. მეორე გზა, უფრო შორეული მიდიოდა ალექსანდრიის ნავთსადგურით ეგვიპტეში. „ისკრას“ ხერსონში ღებულობდნენ ძმები ლ. დ. და ნ. დ. ციურუპა („ხერსონელები“). ეს გზა ატარებდა „ხერსონის გზის“ სახელს. მაგრამ ის მოეწყო და მოქმედებდა გაცილებით გვიან—1902 და 1903 წლებში. თითოეულ ამ გადაგზავნაში „ისკრა“-ს რედაქცია—და ყველაზე მეტად ვლადიმერ ილიჩი იღებდა უაღრესად აქტიურ მონაწილეობას: როცა იხურებოდა ესა თუ ის გზა, კვლავ იწყებოდა დაუღალავი და ენერგიული მუშაობა ახალი ხაზის გამოსანახავათ, ახალი მარშრუტის მოსაწყობათ.

„გუშინ მივიღეთ წერილი ვარდედან,— სწერენ ნ. კ. კრუპსკაია და ვ. ი. ლენინი 1902 წლის მაისში, როდესაც დემენტიევის გზა გაცილებით დროებით დაიკარგა,—იქაურ წიგნის გამყიდველ ბროდკორბსაგან, ის კისრულობს ლიტერატურის მიღებას და მის გადაცემას.. კაცი „ნიკოლოზიდან“ თვითონ უნდა შევიდეს მასთან, გამოართვას ლიტერატურა და მისცეს ფული (10 მანეთი ფუთში). პაროლს ვცვლით, ვინაიდან

მოწყობილი იყო შვედ მუშა ველდლისა და ვ. მ. სმირნოვის მიერ. სახმელეთო გზები ნაკლები იყო. გარდა მემელის „ლატიშთა გზისა“ და დემენტიევის გზისა უნდა მოვიხსენიოთ საზღვარი, რომელიც პრუსიიდან მიდიოდა ნირბურგ-კალიშ ვილკომირით ვილნოზე. ეს გზა მოაწყო „იაკობმა“ (ი. ო. ცედერბაუმ-ლევიცკი) და ო. ა. პიატნიცკიმ. ეს გზა დროებით დაკარგულ იქნა 1901 წლის დეკემბერში—მას შემდეგ, რაც „ისკრას“ ტრანსპორტი უბედური შემთხვევის გამო ხელთ იგდეს ვილკომირში. შემდეგ, რამოდენიმე დროის გასვლისას, იგი აღადგინეს (კ. ვ. ტრულიონა).

ამრიგად, აღწერილ წლებში არა ერთდროულად მოქმედებდა არა ნაკლებ ათეული [illegible] სატრანსპორტო ორგანიზაციებისა, მათი წყალობით უზრუნველყოფილი იყო „ისკრა“-ს გამოცემების სისტემატიური და მასიური გადაგზავნა რუსეთში, რასაც ვლადიმერ ილიჩი აძლევდა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას. „ისკრა“-ს გავლენა ყოველდღიურად ძლიერდებოდა, ფართოვდებოდა და მტკიცდებოდა.

ნ. სოკოლოვსკი

მე-2 ყრილობის პერიოდიდან

1902 წელს, შემოდგომის გასულს მე, ახალგაზრდა სოციალ-დემოკრატი, ბაქოში მოხვდი. ამ ხანებში მე უკვე მქონდა მიღებული რამდენიმეთ რევოლუციონური სტაჟი ტფილისში და ქუთაისში. მუშაობიდან. მქონდა აგრეთვე კავშირი, როგორც სოციალ-დემოკრატიულ ორგანიზაციასთან, ისე ცალკე რევოლუციონერებთანაც. მიუხედავათ იმისა, რომ იმ ხანებში ბაქოში იყვნენ ისეთი გამოჩენილი რევოლუციონერი მოღვაწენი სოციალ-დემოკრატები, როგორც მაგალითად: ლ. კრასინი, ა. ენუქიძე, გუკოვსკი, ს. ალილუევი, ვ. შელგუნოვი, ნ. კოზირენკო და სხვა მრავალი მუშები და ინტელიგენტები, სოციალ-დემოკრატიული ორგანიზაცია მაინც სუსტი იყო, რადგან იმ სამუშაოს შესრულება, რომელიც საჭირო იყო რამდენიმე ათა ათასი სხვადასხვა ერონების მუშებით დასახლებულ სამრეწველო ქალაქისათვის, ძნელი იყო ორგანიზაციის განკარგულებაში მყოფი მცირერიცხოვანი ორგანიზატორებისა და პროპაგანდისტების საშუალებით.

ბაქოში მისვლისთანავე მე გამგზავნეს სამუშაოდ ორ რაიონში: ბიბიებათისა და შავქალაქის რაიონებში.

რევოლუციონური მუშაობისათვის ბაქოში საუკეთესო ნიადაგი იყო ერთავად ჩაბმული ვიყავი მუშაობაში. ვაწყობდით რაიონებში მუშათა წრეებს, ვაწარმოებდით პროპაგანდას, ვიწვევდით აგიტაციას საერთო კრებებზე, ვავრცელებდით არალეგალურ ლიტერატურას და სხვ. მაგრამ მაინც ბევრი გვრჩებოდა გაუკეთებელი: ვერ ვაკმაყოფილებდით მუშათა მასების მოთხოვნილებებს.

ამავე დროს ჩვენ ვიცოდით, რომ მიმდინარეობდა მუშაობა მეორე პარტიული ყრილობისათვის, ვიცოდით, რომ ის ჩქარა შეიკრიბებოდა და გადასწყვეტდა ყველა საორგანიზაციო ხასიათის საკითხებს და მოგვცემდა მტკიცე და მთლიან პროგრამას. ჩვენც მოუთმენლად ველოდით ამ ყრილობას.

1903 წლის დასწყისში ამიერ-კავკასიის ორგანიზაციების ყრილობაზე არჩეული იქნა კავშირის კომიტეტი, რომელშიც ბაქოს ორგანიზაციიდან არჩეული იქნა ბოგდან კნუიანცი, რომელიც დასახელებული იყო აგრეთვე დელეგატათ რ.ს.დ.მ.პ. მე-2 ყრილობაზე ბაქოს ორგანიზაციიდან.

1903 წელს 1-ლ მარტისთვის ბაქოს მუშები სადემონსტრაციოდ ემზადებოდნენ, სწორედ ამის წინა დღით, გულდასმით ჩხრეკის შემდეგ, რამაც არავითარი შედეგი არ მისცა ჟანდარმებს, მე დამაპატიმრეს, ამავე დროს დააპატიმრეს ბ. კნუიანცი ვ. ხუნდაძე, ნ. კოზირენკო და მთელი რიგი სხვა ამხანაგები.

ჟანდარმერიის მოლოდინი, რომ ჩვენი დაპატიმრებით დემონსტრაცია ჩაიშლებოდა არ გამართლდა; დემონსტრაცია მაინც მოეწყო, რასაც მოყვა ახალი დაპატიმრებები.

ბაილოვის ციხიდან განთავისუფლების შემდეგ, რა თქმა უნდა, ჩვენ განვაგრძეთ რევოლიუციონური მუშაობა, ბ. კნუნიანცს კი, რადგანაც ყრილობაზე წასასვლელად ემზადებოდა, უფრო ფრთხილად ეჭირა თავი.

ბაქოს პროლეტარიატის რევოლუციონური განწყობილება თანდათან იზრდებოდა მარტის დემონსტრაციას მოყვა მანიფესტაცია აპრილის გასულს, შემდეგ საყოველთაო გაფიცვა ივლისის გასულს, რომელიც მოიცვა არა მარტო მთელ ბაქოს პროლეტარიატს, არამედ გამოძახილი ჰპოვა სამხრეთ რუსეთის თითქმის ყველა ქალაქებში.

გაფიცვა გამარჯვებით დამთავრდა, მაგრამ მე იძულებული შევიქენი დავმალული ყავი. 1903 წლის დეკემბრის გასულს ბაქოს ორგანიზაციის რეკომენდაციით მე გავემგზავრე პეტერბურგში დაუკავშირდი პეტერბურგის ორგანიზაციას.

მე-2 ყრილობის მუშაობა უკვე დიდი ხნით იყო დამთავრებული, იწყეს ლაპარაკი ყრილობაზე მომხდარი უთანხმოების შესახებ, მაგრამ არავინ იცოდა დაწვრილებით საქმის ვითარება და ყველა ელოდებოდა ნამდვილ ცნობას, ყრილობის ოქმებს, რათა გარკვეულიყვნენ საქმის ნამდვილ ვითარებაში.

1904 წლის დასაწყისში მიღებულ იქნა ყრილობის ოქმები, მაგრამ მცირე რაოდენობის. ყრილობის ოქმებს მე პეტერბურგში არ გავეცნობივარ. 1904 წლის აპრილის შუა რიცხვებში დამაპატიმრეს მიუხედავათ იმისა, რომ გაჩხრეკის დროს ჟანდარმერიას საწინააღმდეგო არაფერი აღმოუჩენია.

მხოლოდ 1904 წლ. ოქტომბრის გასულს პეტერბურგის „კრესტი“-დან განთავისუფლებისა და გადასახლების შემდეგ, როცა ჩამოვედი ბაქოში, საშუალება მომეცა წავეკითხა ყრილობის ოქმები.

ბაქოში ძველი ამხანაგების, მუშებისა და ინტელიგენტების გარდა შევხდი ახლად ჩამოსულ ამხანაგებს: როგორც მაგ: მე-2 ყრილობის მონაწილეს: ა. სტოპანის, ოლღა და ეფიმ ბობროვსკებს, ძველი ამხანაგს ქუთაისიდან და ტფილისიდან ალიოშა ჯაფარიძეს და სხვ. ყველა ისინი იყვნენ ლენინელები, იდგენ უმრავლესობის პლატფორმაზე და ხელმძღვანელობდენ ბაქოს ორგანიზაციას.

ბაქოს ხელმძღვანელი ორგანიზაცია ბოლშევიკურ პლატფორმაზე იდგა. მუშების დიდი უმრავლესობა ნდობით ეპყრობოდა პარტიულ ხელმძღვანელებს, მაგრამ მიუხედავათ ამისა, ბრძოლა ამ ხელმძღვანელების წინააღმდეგ მაინც იწყებოდა. ამ ბრძოლას სათავეში უდგენ ძმანი შენდრიკოვები, რომლებიც თავდაპირველად თავიანთ მენშევიკობას მალავდენ.

ახლად მოვლენილ მენშევიკებმა თავი წამოყვეს ჩქარა ბიბი-ეიბათის კრების შემდეგ დიდ კრებაზე, რომელიც მოწვეული იყო სტენკა-რაზინის მთასთან რომელიღაც გაფიცვის წინ, რაც კარგად არ მახსოვს ამ კრებაზე კომიტეტის წარმომადგენელთა პოლიტიკურ სიტყვებს (ალ. ჯაფარიძის და ჩემსა) შენდრიკოვები აშკარა პროტესტით შეხვდენ. თვითონ შენდრიკოვი თავის სიტყვაში მოუწოდებდა მუშებს ეწარმოებიათ მხოლოდ ეკონომიური ბრძოლა და თავი დაენებებიათ პოლიტიკური ლოზუნგებისათვის, კრების ჩამორჩენილმა, შეუგნებელმა ნაწილმა მოიწონა შენდრიკოვის გამოსვლა მაშინ, ხოლო მოწინავე მუშებმა მხარი დაუჭირეს კომიტეტის წარმომადგენლებს.

განხეთქილება სულ უფრო და უფრო გაღრმავდა.

1904 წლის დეკემბრის გასულს, როგორც მახსოვს ბაქოში ჩამოვიდა მე-2 ყრილობაზე არჩეული ც. კ. წევრი გლებოვი (ნოსკოვი), ერთი აშკარა შემრიგებელთაგანი. ის ესწრებოდა კომიტეტის სხდომებს, ეცნობოდა მუშაობას, ცალკე მომუშავეებს და არაფერს ამბობდა შენდრიკოვების გამოსვლების წინააღმდეგ.

ჩვენ, ყველანი, კომიტეტის წევრები, ამხ. სტოპანის მეთაურობით ვილაშქრებდით გლებოვის წინააღმდეგ შენდრიკოვის რაპორტის? კოლნიკური მოქმედებისადმი შემრიგებლური დამოკიდებულების გამო, ვუმტკიცებდით, რომ მისი მოქმედება როგორც ც.კ. წევრისა, მხოლოდ სანქციას უკეთებს მენშევიზმს და რასკოლი შეაქვს ბაქოს ორგანიზაციაში და სხვ. მიუხედავათ ჩვენი საბუთებისა გლებოვი მაინც ურჩევდა, როგორც ბაქოს კომიტეტს, ისე შენდრიკოვებს შერიგებას.

ამის შემდეგ შენდრიკოვებმა ჩამოაყალიბეს მენშევიკური ჯგუფი. მართალია, მცირე რიცხოვანი, რომელსაც გავლენა უმნიშვნელო ჰქონდა ბაქოს მუშებში.

ამ დროიდან იწყება ბაქოში აშკარა ბრძოლა მენშევიკებსა და ბოლშევიკებს შორის

1905 წლის მარტში მე მომიხდა ტფილისში გადმოსვლა. ტფილისის ორგანიზაციის უმრავლესობას მენშევიკები შეადგენდენ. კავშირის კომიტეტი ამხ. სტალინის მეთაურობით შესდგებოდა ბოლშევიკებისაგან. ამავე დროს მოეწყო ბოლშევიკების ტფილისის კომიტეტი.

დისკუსია ბოლშევიკებსა და მენშევიკებს შორის სწარმოებდა მუშათა კრებებზე არა მარტო ტფილისის ყველა რაიონებში, არამედ—საქართველოს ცოტად თუ ბევრად თვალსაჩინო ცენტრებში: ბათომში, ქუთაისში, ჭიათურაში, ხონში, ხაშურში და სხვ

ყველა ამ კრებებზე, სადაც გამოდიოდნენ მენშევიკების ლიდერები, ყოველთვის გამოდიოდა ამხ. სტალინი, რომელსაც დიდი ყურადღებით და ინტერესით უსმენდენ.

ტფილისში მენშევიკებთან ბრძოლაში კავშირის კომიტეტს ამხ. სტალინის ხელმძღვანელობით მხარს უჭერდა სამრეწველო პროლეტარიატის შეგნებული ნაწილი.

თუ ამიერ-კავკასიის სამრეწველო ცენტრში ბაქოში მუშების უდიდესი ნაწილი ბოლშევიკების მხარეზე იყო პირიქით წვრილბურჟუაზიულ ტფილისში მუშათა მასები დროებით მოექცენ მენშევიკების გავლენის ქვეშ.

რევოლუციური მოძრაობა მთელ რუსეთის იმპერიაში სულ უფრო და უფრო ფართოვდება, და ღრმავდება, რომელმაც უმაღლეს წერტილს მიაღწია 1905 წელს, როცა პროლეტარიატი, ხელმძღვანელობდა რა რევოლუციონურ მძლებს, აშკარა ბრძოლაში ჩაება თვით მპყრობელობასთან, მენშევიკების დეზორგანიზაციული ტაქტიკა თამაშობდა კონტრ-რევოლუციონურ როლს და ასუსტებდა რევოლუციის ძალებს.

მე-2 ყრილობაზე დაარსებული ბოლშევიკური პარტია, იყო ერთად-ერთი რევოლუციონური ძალა, რომელიც მეთაურობდა პროლეტარიატს სასტიკ ბრძოლებში თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ, ძველი წყობილების საბოლოო განადგურებისათვის.

მეორე ყრილობის გამოძახილი კავკასიაში

(ზოგიერთი დოკუმენტი)

რედაქციისაგან

ქვემოთ მოთავსებული მიმოწერა შეეხება იმ დროს, როდესაც მეორე ყრილობაზე ჩამოყალიბებული მეუმცირესეთა (მენშევიკური) ოპოზიცია, ი. ო. მარტოვის მეთაურობით, მობილიზაციას უკეთებდა მთელ თავის ძალებს ყრილობაზე არჩეული ცენტრალური დაწესებულებების და ადგილობრივ ორგანიზაციების დასაპყრობად. მენშევიკების ეს ცდა ვრცელდებოდა კავკასიაზეც. წერილების შინაარსსაც შეადგენს კავკასიის საქმეები.

მოგვყავს ეს წერილები „Ленинский Сборник“-ის მე-7 წიგნიდან. კომენტარიები ამ კრებულის რედაქციას ეკუთნის.

გ. ვ. პლეხანოვის წერილი ვ. ი. ლენინს

კვირა (1903 წ. 18 ოქტომბერი. ჟენევა).

ძვირფასო ვლადიმერ ილიჩ!

დღეს ღამით მე ბევრს ვფიქრობდი კავკასიის საქმეების შესახებ და გადავწყვიტე, რომ საჭირო იქნებოდა აქედან კაცის გაგზავნა, რომელსაც ც.კ. წარმომადგენლობა დაევალებოდა. კურცი (ფ. ვ. ლენგნიკი) ამბობდა, რომ ამ შემთხვევაში ამ კაცს დასჭირდებოდა შევლა კიევში კლერთან (კრჟიჟანოვსკისთან) მოსალაპარაკებლად. ეს რასაკვირველია, შეიძლება მოეწყოს, თუ მოიძებნება ასეთი მისიისათვის გამოსადეგი კაცი.

მთელი საკითხი იმაში მდგომარეობს — ვიპოვით თუ არა კაცს, რომელსაც პასპორტი ექნება. ამის გამო მე კვლავ მოგაგონებთ სვობოდინის შესახებ. მას შეუძლიან გაემგზავროს, სადაც მოესურვება, ლეგალური და საიმედო კაცია. რას ფიქრობთ თქვენ ამის შესახებ?

მოელაპარაკეთ კურცს და მომწერეთ. მეშინიან, რომ კავკასია დაგვეკარგება ჩვენ. საჭიროა მოქმედება, კიევში ჩასვლაც არ ღირს ძვირი, გასაგზავნ ფულს ვიშოვნით. ვიმეორებ, სვობოდინი საიმედო, სავსებით ჩვენი კაცია, სამწუხაროა, რომ გუშინ უხერხული იყო მოლაპარაკება ყველაფერ ამის შესახებ.

გულითადი სალამით გ. პლეხანოვი.

წერილის მომტანმა შინაარსის შესახებ არაფერი იცის.

ლენინის და პლეხანოვის წერილი რსდმპ კავკასიის კავშირის კომიტეტს

კავკასიაში,

(20 ოქტომბერი, 1903 წ. ჟენევა).

ძვირფასო ამხანაგებო! თქვენი საქმეების შესახებ მივიღეთ ცნობა რუბენისაგან (ბ. მ. კნუნიანცი) პირადად და რაშიდ-ბეგისაგან (ა. გ. ზურაბოვი) წერილებით. ჩვენ შეგვიძლია მხოლოდ მივესალმოთ თქვენს გადაწყვეტილებას — ისარის (თოფურიძე) *) საქმეებისაგან ჩამოშორების შესახებ საქმის [illegible]) გარჩევამდე. მთელი მისი ყოფაქცევა ყრილობაზე უსათუოდ მის წინააღმდეგ მეტყველებს. ყრილობამ გვიჩვენა მისი სრული მერყეობა; ერთნაირი რყევის შემდეგ ისარმა გადამწყვეტ მომენტში და ც.კ. ახლანდელი შემადგენლობის*) გაუყვანას მაგრამ უცებ ისარი გადავიდა მეორე მხარეზე და ებლა უმრავლესობის გადაწყვეტილებების წინააღმდეგ ისეთი საშუალებებით, რომლებიც საეჭვოა, რომ ლოიალურად ჩაითვალოს! ეს ღმერთმა უწყის რა არის. ასეთი მოღვაწე არ არის პოლიტიკური ნდობის ღირსი. ყოველ შემთხვევაში საჭირო იქნებოდა ერთგვარი სიფრთხილე მასთან დამოკიდებულებაში, საპასუხისმგებლო პოსტებზე არ დაშვება, — ასეთია ჩვენი ღრმა რწმენა, ჩემიცა (ლენინის) და პლეხანოვის.

დეე, კავკასიელი ამხანაგები მტკიცედ იდგნენ იმ გზაზე, რომელსაც დაადგნენ. დეე, ნუ დაუჯერებენ ისინი ჭორებს უმრავლესობის შესახებ. ჩქარა გამოვა ყრილობის ოქმები და მაშინ საქმის ვითარება ნათელი იქნება ყველასათვის“ დეე, განაგრძონ მათ ერთსულოვანი მუშაობა ცეკასთან ამხანაგური ნდობით, და ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ახლანდელი პარტიული „ალიაქოთი“ ჩქარა გაქრება.

ჩვენ ახლა ბევრს ვფიქრობთ ამ ქართული და სომხური ლიტერატურის გამოცემის ორგანიზაციაზე; ამას ხელი მოკიდეთ კომპეტენტურმა ამხანაგებმა; იმედი გვაქვს, რომ ფულს ვიშოვით. საჭიროა დახმარება ლიტერატურითა და თანხებით.

ლენინი,—პლეხანოვი*).

*) აქ ნახსენები სამი პირი—რ.ს.-დ.მ.პ. მეორე ყრილობის დელეგატები კავკასიის კავშირის კომიტეტებისაგან არიან: ბ. მ. კნუნიანცი, — ბაქოს, ა. გ. ზურაბოვი — ბათომის და თოფურიძე — ტფილისის კომიტეტისაგან. ორი პირველი — ყრილობაზე და ყრილობის შემდეგ უმრავლესობის მომხრე იყო; უკანასკნელი — ყრილობაზეც მერყეობდა, ყრილობის შემდეგ კი უმცირესობის მხარეზე გადავიდა. გადაწყვეტილება თოფურიძის დროებით ჩამოშორების შესახებ საქმეებისაგან კავკასიის კავშირის კომიტეტმა მიიღო კავკასიის ყრილობის წინ.

მაინც უმრავლესობამ მისცა ხმა და ხელი შეუწყო ცენტრალურ ორგანოს რედაქციის

*) თოფურიძის მერყეობა ყრილობაზე გამოიხატა: 1) „ენების თანასწორუფლებიანობის საკითხი და 2) პარტიის წესდების პირველი პარაგრაფის საკითხში. ც. ო. რედაქციის და ც.კ. არჩევნების დროს თოფურიძემ უმრავლესობასთან ერთად მისცა ხმა.

*) ხელის მოწერა ისე, როგორც წერილის ტექსტი, ლენინის ხელითაა დაწერილი.

*) კავკასიის კავშირის ყრილობა შესდგა 1903 წელს ოქტომბერში. ყრილობაზე, კავშირის კომიტეტის წევრებისა და ადგილობრივ ორგანიზაციების წარმომადგენლებს გარდა, მონაწილეობას იღებდა მეორე ყრილობის სამი დელეგატი: ბ. მ. კნუნიანცი, ა. ი. ზურაბოვი, და თოფურიძე.

ნ. კ. კრუპსკაიას მინაწერი

ცეკას ჩვენ ვწერთ, რომ გამოგზავნოს თქვენთან კაცი ყრილობაზე*). ვძლევთ სონიას (გ. მ. კრჟიჟანოვსკის) მისამართს.

ა. ზურაბოვის წერილი პლეხანოვს

(დაწერილია 1903 წ. 20 ოქტომბრის შემდეგ)

ღრმად პატივცემულო გიორგი ვალენტინის ძევ!

მივიღე თქვენი დეპეშა, თუმცა ნამდვილი ცნობა ჯერ კიდევ არა გვაქვს. თქვენი წერილი სწორედ, რომ დროზე მოგვისწრებს. ყრილობა უკვე შესდგა და ბევრი რამ მოხდა იქ, რის შესახებ მე უკვე გწერდით, მაგრამ რაც მოხდა იმან ჩვენს მოლოდინს გადააჭარბა. დაწვრილებითი ცნობებს გადმოგცემთ ჩვენი ამხანაგი — ამ წერილის მომტანი, რომელსაც შეგიძლიათ სავსებით ენდოთ. ვიტყვი მხოლოდ, რომ ყრილობამ საკმაოდ გამოააშკარავა კავკასიური ბუნდიზმი და აღმოჩნდა, რომ მას ღრმა ფესვები აქვს გადგმული და მომავალში ბევრი დავიდარაბა დაგვჭირდება მასთან, თუ განსაკუთრებით მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ სამოქმედო რაიონი აქ დიდია და ამ ბუნდიზმს უფრო ავადმყოფური ხასიათი ექნება, ვიდრე ნამდვილ ბუნდიზმს. ისარმა (თოფურიძემ), როგორც ნამდვილმა ავანტიურისტმა გამოიყენა ეს განწყობილება და განუწყვეტლივ ცდილობდა გაეღრმავებია და გაეფართოებია იგი. ამით აიხსნება ყრილობის ნაუცბათევობა. ამ მიზნით ის, რასაკვირველია, უნდა წასულიყო ცენტრალიზმის წინააღმდეგ. და აი ის, საგრძნობლად და უმრავლესობის შეუგნებლობით. გულში იცემდა ხელს, ვითომ იცავდა ცენტრალიზმსა და ორთოდოქსიას, სინამდვილეში კი ყველა მისი წინადადებები იმაში მდგომარეობდა, რომ ძირი გამოეთხარა ცენტრალიზმისათვის. ამხანაგებში „შოვინიზმის“ კიდევ უფრო განსავითარებლად ის ჭორებს არ მოერიდა და სთქვა, რომ იქ გადაწყდა მოისპოს სააგიტაციო ლიტერატურა ადგილობრივ ენებზე, რისთვისაც „პროლეტარიატის ბრძოლაც“ თითქო „გაუქმებულია“ (მისი ნამდვილი სიტყვაა*) ეს უკვე უტიფრობისა და ცინიზმის საზღვრების გადალახვა იყო და მე იძულებული შევიქენი პროტესტი განმეცხადებინა, მეწოდებია მისთვის „ცილისმწამებელი“ და კაცი, რომელსაც „სინდისი გაუხუნდა“. ჩემი მიზანი იყო გამომეწვია ის ამხანაგურ სასამართლოში, მაგრამ სამწუხაროდ ის არ წამოეგო ამ ანკესზე.

ბევრ რამეს, თუმცა არა სავსებით ნათლად თქვენ დაინახავთ ოქმებიდან, მაგრამ მთელ სურათს უკეთ დაგიხატავთ ამხანაგი.

შედეგები: ყრილობამ გაამართლა ისარი და აირჩია ის კავშირის კომიტეტში, მაგრამ ვინაიდან ამხანაგებმა უარი სთქვეს მასთან მუშაობაზე, თვით მან „სულგრძელად“ უარი სთქვა, რამაც კიდევ უფრო ასწია მისი პრესტიჟი მისი მომხრეების თვალში. თქვენი მონა-მორჩილი არ იქნა ამორჩეული, კოოპტაციის დროს კი უარი სთქვა და განაცხადა, რომ საქმისათვის უფრო მიზანშეწონილად სთვლის დანიშნულ იქნეს ც. კომიტეტისაგან. არჩეულთა შორის „ჩვენები“, ამ სიტყვის ნამდვილი მნიშვნელობით, აქ არ არის; არის ორი, მაგრამ ისინი სხვადასხვა ქალაქებში ცხოვრობენ და მაშასადამე გადამწყვეტ როლს ვერ ითამაშებენ კავშირის კომიტეტის საქმეებში; ერთი კი, აქ დარჩენილი, თუმცა ისარი ვერ ახერხებს მასზე გავლენის მოხდენას, მაგრამ საშიშროებას წარმოადგენს მეორე მხრივ, სახელდობრ: იხრება ესერებისაკენ (ის ყოფილი ურალის კავშირიდანაა), ალიარებს ტერორს, საშინლად სანტიმენტალურია, ჯიუტია, საჭირო შემთხვევაში მზად არის გასწიოს პოლიტიკური კომბინაცია ეთიურ ნიადაგზე გადასვლით აბსტრაქტული სამართლიანობის და „სულიერი სიწმინდის“ გულისათვის. ის შეიძლება გამოვიყენოთ, მაგრამ მის ხელში ხელმძღვანელობის გადაცემა პირადად მე სრულიად შეუძლებლად და საქმისათვის უსათუოდ საზიანოდ მიმაჩნია. ახლა კი ის ერთია, და ხელმძღვანელობა ნაწილობრივ ფაქტიურად, მაგრამ სავსებით იურიდიულად მის ხელშია. აი, როგორია საქმის ვითარება. ჩემის აზრით, ის უსაძაგლესია ყველა საძაგელთაგან. მივაქცევ ამაზე თქვენსა და ჩვენი საერთო ამხანაგების ყურადღებას.

მხურვალე სალამი.

*) რ.ს.-დ.მ.პ. კავკასიის კავშირის კომიტეტის ორგანო „პროლეტარიატის ბრძოლა“ პარტიის მეორე ყრილობაზე კი არ „გააუქმებიათ“, არამედ მხოლოდ მისი რედაქცია არ შეუტანიათ იმ ცალკე პარტიულ ჯგუფების სიაში, რომლებიც დასამტკიცებელი იყვნენ. „პროლეტარიატის ბრძოლას“ რედაქციის საკითხი ყრილობაზე თოფურიძემ წამოაყენა და მას მხარი დაუჭირა ჟორდანიამ (კოსტროვმა).

ლენინური იდეების სიწმინდისათვის ბრძოლის განთიადზე

1902—1903 წლები ამიერ-კავკასიაში იყო სოციალ-დემოკრატიული ხელმძღვანელობით რევოლუციური ძალების თავმოყრის წლები. ტფილისში, სადაც სოციალ-დემოკრატიულ ორგანიზაციას ტფილისის კომიტეტი მეთაურობდა, გაშლილი იყო ფართო ორგანიზაციული და პროპაგანდისტული მუშაობა. რკინისგზელებსა, საქარხნო მუშებსა და მოსწავლე ახალგაზრდობას შორის, წრეებში უმთავრესად ამუშავებდნენ პროგრამის საკითხებს და ორგანიზაციულ საკითხებს ძველი „ისკრას“ საფუძველზე.

კავკასიის სოციალ-დემოკრატიული ორგანიზაციების ტფილისის, ბაქოს, ბათომის, ქუთაისის; გურიის; ჭიათურის; გორის და ხაშურის ორგანიზაციების ყრილობამ, რომელიც მოწვეულ იქნა 1903 წლის თებერვალში, საფუძველი ჩაუყარა ამ ორგანიზაციების გაერთიანებას და დასაწყისიდანვე ერთსულოვნად მიიღო „ისკრას“ პოლიტიკური ხაზი და მისი რევოლუციურ-კლასობრივ პლატფორმა, ამ ყრილობაზე არჩეული იქნა კავკასიის საკავშირო კომიტეტი, რომელშიაც შევიდნენ ამხ. მ. ცხაკაია, ი. სტალინი, ფ. მახარაძე, ს. წულუკიძე; კნუნიანცი; ზურაბოვი; ჯუღელი და ჯიბლაძე. ამხ. სტალინის, მახარაძის, წულუკიძის და კნუნიანცის ხელმძღვანელობით იწყო გამოსვლა საკავშირო კომიტეტის ორგანომ „ბორბა პროლეტარიატა“ (გაერთიანებამდე ქართულ და სომხურ ენაზე გამომავალი „ბრძოლას“ ნაცვლად).

კავკასიის ორგანიზაციების ყრილობის დღის წესრიგის ერთ-ერთი საკითხი იყო დელეგატების არჩევა პარტიის მეორე ყრილობაზე. არჩეული იქნა სამი დელეგატი კნუნიანცი (ბაქო), ზურაბოვი (ბათომი), და თოფურიძე (ტფილისი), მალე ამხანაგების გამგზავრების შემდეგ ტფილისამდე მიაღწია ბუნდოვანმა ხმებმა ყრილობაზე წამოჭრილი უთანხმოებათა შესახებ. ყველა მოუთმენლად მოელოდა დელეგატების დაბრუნებას, რომ გაეგოთ თუ ნამდვილად რა მოხდა ყრილობაზე. მაშინათვე, როცა საზღვარგარეთიდან დაბრუნდნენ ამხ. კნუნიანცი და ზურაბოვი, რომლებიც ბოლშევიკებს მიემხრნენ. და თოფურიძე, რომელიც სავსებით მენშევიკების პოზიციაზე დადგა, ისინი შეუდგნენ ორგანიზაციებისათვის ყრილობის მუშაობის გაცნობას.

მახსოვს: 1904 წლის იანვრის პირველ რიცხვებში მოწვეული იყო საკავშირო კომიტეტის წევრების ერთ-ერთი თათბირი. თათბირი შესდგა ტფილისში ა. ზურაბოვის ბინაზე. მას დაესწრნენ მ. ცხაკაია, კნუნიანცი, დ. პოსტალოვსკი და ბოჭორიშვილი, მუშაობა შეწყვეტილ იქნა პოლიციის მოსვლის გამო. იმ მომენტში, როცა ჟანდარმები ჩხრეკას აწარმოებდნენ, ამხ. მ. ცხაკაიამ იხელთა დრო, დაჭმუჭნა თათბირის რეზოლიუციის დამზადებული პროექტი და დაჭმუჭნილი ფურცლები შეაგდო მეზობელ (ჩემს) ოთახში იმ ვარაუდით, რომ იქნებ დროებით შევძლებდი „სახელის გამტეხ“ დოკუმენტის დამალვას. მე კი იგი შევამჩნიე მხოლოდ ჟანდარმების წასვლის შემდეგ საწოლსა და კედელს შუა შეჩრილი, რითაც გამოიპარა ჟანდარმების ფხიზელ თვალს.

გულდასმითი გაჩხრეკის შემდეგ, როგორადაც უნდა იყოს ეს საკვირველი, ყველა იქ მყოფი გაანთავისუფლეს, გარდა ერთი ა. ზურაბოვისა (მას მაგიდის ყუთში უპოვეს მის მიერ არალეგალური ორგანო „ბორბა პროლეტარიატა“-სათვის დაწერილი წერილი). სამი თვის პატიმრობის შემდეგ იგი გადაასახლეს ასტრახანში, სადაც მენშევიკების მხარეზე გადავიდა.

1904 წლის ზამთრის დამლევი აღინიშნა დიდი ჩავარდნებით ტფილისსა, ბაქოსა და ბათომში, ტფილისის ორგანიზაცია სავსებით გაშიშვლებულ იქნა. თავზე წააწყდნენ კრებას, რომელსაც ესწრებოდა კომიტეტის 18 წევრი და პროპაგანდისტები. შემთხვევით გადარჩენილებს (მ. ცხაკაია და მე) მოუხდათ ორგანიზაციის აღდგენა სხვა ორგანიზაციებიდან ამხანაგების გამოწვევის საშუალებით.

1904 წლის ზაფხულიდან, განსაკუთრებით მას შემდეგ, როცა დაბრუნდა გადასახლებიდან გამოქცეული ამხ. სტალინი,—ბრძოლა ბოლშევიკებსა და მენშევიკებს შორის განსაკუთრებით მწვავე ხასიათს ღებულობს. პერიოდი 1904-დან 1905 წლამდე გადის ორი მიმდინარეობის გააფთრებული ბრძოლის ნიშნით. ბოლშევიკური ლიტერატურა, რომელიც კარგად მოგვარებული კავშირის მეოხებით საზღვარგარეთიდან მოდიოდა (მეორე ყრილობის ოქმები, ლენინის წიგნაკი „ნაბიჯი წინ, ორი ნაბიჯი უკან“ და სხვ.) ამ ბრძოლაში ბოლშევიკებს დიდ დახმარებას უწევდა. ასეთსავე დახმარებას გვიწევდა საზღვარგარეთიდან მიღებული სახელმძღვანელო მითითებანი, და ორგანიზაციების ინფორმაცია საქმეთა საერთო მდგომარეობის შესახებ.

საკავშირო კომიტეტის წევრები, განსაკუთრებით ამხ. მ. ცხაკაია და სტალინი, მუდამ დაიარებოდნენ მუშათა კრებებზე და ამხელდნენ იქ გამოსულ მენშევიკებს. ამხ. სტალინი, ტფილისის გარდა, ამ მუშაობას აწარმოებდა ადგილებზეც, რისთვისაც ის მიემგზავრებოდა ბათომში, ჭიათურაში, ქუთაისში და სხვაგან.

მუშათა წრეებში მიმდინარეობდა გაცხოველებული კამათი, რომელიც ზოგჯერ ცხარე ხასიათს ღებულობდა.

მე დამანახსოვრდა ერთ-ერთი მეცადინეობა წრეში. მე ხელმძღვანელობას ვუწევდი რკინისგზელი მუშების წრეს, რომელნიც დამუშავებული იყვნენ ბოლშევიკური თვალსაზრისით. როგორღაც, წრის ზოგიერთმა წევრმა ითხოვა ჩაგვეტარებინა გაერთიანებული მეცადინეობა მენშევიკებთან ერთად უთანხმოებათა საკითხზე. დანიშნულ დროს შეიკრიბა 40-დე კაცი. ჯერ ყველა დამშვიდებით ისმენდა მაგრამ მალე მდგომარეობა შეიცვალა. ის მუშები, რომელნიც მენშევიკების გავლენის ქვეშ იმყოფებოდნენ მაწყვეტინებენ ლაპარაკს, ხელს მიშლიდნენ, მომმართავდნენ რეპლიკებით“—გსურთ იყოთ მუშების გენერლებად“, „თქვენ არ მოგწონთ, რომ მუშები პარტიის წევრებად ითვლებოდნენ“, „განა არ გვეყოფა ბრძოლა ნიკოლოზთან, რომ თქვენთანაც, ბოლშევიკებთან, ვაწარმოოთ ბრძოლა“ და სხვ. განწყობილება წარმოუდგენლად გამწვავდა, ზოგიერთი დამსწრეთაგანი ჯოხებით იმუქრებოდა. ხმაურობამ მიიქცია მეეზოვის ყურადღება. ჩვენებმა გაფრთხილებამ იმის შესახებ, რომ საჭიროა მალე დავიშალოთ, ბოლო მოუღო გახურებულ ატმოსფერას.

მე წრიდან წავედი სრულიად დარწმუნებული მენშევიკების გავლენის ქვეშ მოხვედრილი მუშების ასეთი განწყობილებით და, თუმცა გვიან იყო, შევედი ამხ. წულუკიძესთან შთაბეჭდილებათა გასაზიარებლად, როგორც უფროს ამხანაგს, მან განმიმარტა, რომ ბრძოლა აუცილებელია, რომ ის ამხანაგები, რომელნიც დღეს ოპორტუნისტების გავლენის ქვეშ მოექცნენ, ბოლოს და ბოლოს მიხვდებიან თუ ვის მხარეზეა სიმართლე.

შემდეგში, მიუხედავად იმისა, რომ მენშევიკები ყოველგვარი დემაგოგიური ხრიკით ცდილობდნენ შეენარჩუნებიათ მუშებზე თავისი გავლენა,—იქ, სადაც მუშები რევოლუციური ტაქტიკის საკითხებს აწყდებოდნენ, ისინი ინსტიქტიურად გრძნობდნენ ბოლშევიკების სიმართლეს და იზიარებდნენ მათ შეხედულებებს.

ჩემი იმდროინდელი პრაქტიკიდან მახსენდება ორი მომენტი, რომელიც ამას ადასტურებს.

1905 წლის შემოდგომაზე, მეფის ადგილობრივი სატრაპების წაქეზებით და პირდაპირი ხელისშეწყობით, კავკასიაში პროვოკაციულად გამოწვეულ იქნა ხოცვა-ჟლეტა სომხებსა და თურქებს შორის. ეს დაიწყო ჯერ ბაქოში, შემდეგ ტფილისსაც მოედვა, როცა აქ საშიში შეიქნა მდგომარეობა და თურქთა შეიარაღებულმა რაზმებმა მაზრებიდან ტფილისისაკენ იწყეს დენა, რასაც შეიძლებოდა სერიოზული შედეგები მოჰყოლოდა, ტფილისის კომიტეტმა მოახერხა მიეღო მეფის ნაცვალ ვორონცოვ-დაშკოვისაგან იარაღი მუშებისათვის. მუშებმა იარაღის გამოუყენებლად რამოდენიმე საათის განმავლობაში ბოლო მოუღეს სომეხ-თურქთა შუღლს. ამის შემდეგ მეფის ნაცვალმა მოითხოვა იარაღის უკან დაბრუნება მენშევიკთა მეთაურები იმისაკენ იხრებოდნენ, რომ საჭიროა დამორჩილება, მაგრამ მუშები ამას კატეგორიულად წინააღუდგნენ, მათ გადაწყვიტეს გაეწიათ შეიარაღებული წინააღმდეგობა, თუ იარაღის ჩამოსართმევად ძალდატანებით ზომებს მიმართავდნენ.

იარაღის შენარჩუნება მუშებმა, სამწუხაროდ, ვერ შესძლეს. ღამით კაზაკები გარს შემოერტყნენ ნაძალადევს, სადაც ათი მუშა იცავდა იარაღს, და მხეცურად აკუწეს მცველები. (ათი კაციდან გადარჩა მხოლოდ ერთი—ამხ. კამო).

მეორე დამახასიათებელი მომენტი, რომელიც ცხადჰყოფს მუშათა მასების განწყობილებას, ეხება რევოლუციურ მოძრაობის სასტიკი ზომებით ჩახშობის პერიოდს—1905 წლის დამლევს და 1906 წელს.

მიუხედავად იმისა, რომ რევოლუციას მახვილს მახვილზე სცემდნენ და მშრომელი მძიმე დამარცხებას განიცდიდნენ, მიუხედავად მენშევიკთა ბელადების ლიკვიდატორული განწყობილებისა,—მასებში არ ჩამქრალა გამარჯვების რწმენა, ისინი ემზადებოდნენ ახალი ბრძოლებისათვის, კრეფდნენ ძალებს, რომ კვლავ შებმოდნენ თვითმპყრობელობას.

ბოლშევიკები, არ თვლიდნენ რა რევოლუციას საბოლოოდ დამარცხებულად, აუცილებლად ცნობდნენ შემდგომი ბრძოლისათვის მასების მომზადების განგრძობას. მაშინ გაერთიანებულ ტფილისის კომიტეტში ბოლშევიკებმა შეიტანეს წინადადება სამხედრო მუშაობის ხაზით ინსტრუქტორების მომზადების შესახებ, რომელთაც უნდა შეესწავლათ პარტიზანული ქუჩური ბრძოლების მეთოდები და ამაფეთქებელ ნივთიერებათა დამზადება. მენშევიკები, რომელთაც მხედველობაში მიიღეს მუშების განწყობილება, დაეთანხმნენ ამ წინადადებას, ამ მიზნით გამოყოფილ ჯგუფში შევიდა სამი მენშევიკი, მაგრამ მალე ორი მათგანი ისევ გავიდა და ჯგუფში დარჩა მხოლოდ ერთი მუშა-მენშევიკი, დანარჩენები კი სულ ბოლშევიკები იყვნენ.

ჯგუფის თეორიული მუშაობა მიმდინარეობდა ქალაქში, ამხანაგების ბინებზე, ხოლო როცა საქმე პრაქტიკამდე მივიდა, ყველაფერი გადატანილ იქნა არალეგალურ სტამბაში (ავლაბარში). სამი კვირის შემდეგ მენშევიკის (ტატუზოვის) გამცემლობით, არალეგალური სტამბა—ამიერ-კავკასიის პროლეტარიატის სიამაყე, რომელიც მთელი რიგი წლების განმავლობაში ხელს უწყობდა რევოლუციური აზრის გამოჭედვას, ჩავარდა, სტამბა გადაიტანეს მეფის ნაცვლის კანცელარიაში, ამასთან 30 კაცი დააპატიმრეს.

ბრძოლა მარქსიზმის იდეების სიწმინდისათვის, რევოლუციურ-კლასობრივი ტაქტიკისათვის, ორგანიზაციის რიგების სიწმინდისათვის, დაწყებული ამიერ-კავკასიაში, როგორც ძველ „ისკრას“ იდეების პროპაგანდა, გრძელდებოდა ბოლშევიკებისათვის დამახასიათებელი მთელი შეუდრეკელობით და სიმტკიცით ამხ. ლენინის და მისი უახლოესი თანამებრძოლის და მოწაფის—ამხ. სტალინის უშუალო ხელმძღვანელობით.

მეორე ყრილობიდან განვლილი 30 წელი ამიერ-კავკასიისათვის არის 30 წელი დაუღალავი ბრძოლისა ლენინური იდეების სიწმინდისათვის ოპორტუნისტების წინააღმდეგ. მუშათა კლასის და მშრომელების გამცემლების წინააღმდეგ, ეს არის 30 წელი ბრძოლისა მენშევიკების, დაშნაკების. მუსავატელების; უკლონისტების; ტროცკისტების და სხვ., წინააღმდეგ.

მხოლოდ ჩვენს პარტიას, ბოლშევიკების პარტიას, მისი რკინისებური დისციპლინის, ლენინის ხელმძღვანელობით, მხოლოდ ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს, ამხ. სტალინის ხელმძღვანელობით, შეეძლოთ მოეცათ ამიერ-კავკასიაში ლენინური ნაციონალური პოლიტიკის სწორად გატარების ბრწყინვალე ნიმუში, და უზრუნველეყოთ ჩამორჩენილი, მეფის მთავრობის მიერ დაჩაგრული და ეროვნული შუღლით დასუსტებული განაპირა კუთხის—ამიერ-კავკასიის გადაქცევა საბჭოთა კავშირის თანასწორუფლებიან ნაწილად, რომელიც აქტიურ მონაწილეობას ღებულობს სოციალისტურ მშენებლობაში.

ნ. ალ. (ტატიანა).

ძირეული აღრიცხვის შემოწმება სუსტად მიმდინარეობს

(თათბირი საქ. კ.პ. (ბ) ცეკას აგიტმასგანყოფილებაში)

ძირეული აღრიცხვის შემოწმება, რომელიც ა.-წ. მარტიდან მიმდინარეობს საკავშირო მასშტაბით, დასასრულს უახლოვდება. პირველ აგვისტოსათვის შემოწმება დამთავრებული უნდა იქნეს ყველა საწარმოებში.

რა მდგომარეობა გვაქვს ამ მხრივ საქართველოში?

საქ. კ.პ. (ბ) ცეკას აგიტმასგანყოფილებაში 28 ივლისს შემდგარ თათბირზე გამოირკვა, რომ ძირეული აღრიცხვის შემოწმება მთელ რიგ სამეურნეო გაერთიანებების ხაზით ძალზე სუსტად მიმდინარეობს. მიუხედავათ იმისა, რომ შემოწმება მარტიდან დაიწყო, საქართველოს საწარმოების უმრავლესობა მხოლოდ მაისიდან და ივნისიდან, ზოგან კი ივლისიდან შეუდგა მუშაობას. საქ. მსუბუქი მრეწველობის სახალხო კომისარიატმა თავიდან ენერგიულად მოჰკიდა ხელი. სამუშაოს, საშუალოდ დამაკმაყოფილებლად ჩაატარა, მაგრამ თვით შემოწმება დაგვიანებით დაიწყო და ბევრი საწარმოო პირველ აგვისტოსათვის ვერ ასწრებს მუშაობის დამთავრებას.

განსაკუთრებით ცუდად მიმდინარეობს ძირეული აღრიცხვის შემოწმება ხორცის კომბინატის ხაზით აქ თითქმის არაფერია გაკეთებული. კომბინატის ხელმძღვანელები ჩამორჩენის მიზეზათ აყენებენ „ობიექტიურ პირობებს“: ხალხი არ გვყავს, სხვა უფრო საშური სამუშაო გვაქვსო. შემოწმების ჩასატარებლად გამოყოფილ სამ მუშაკიდან მხოლოდ ერთი მუშაობს, ორი არც კი გამოცხადებულა მიმაგრების ადგილას. ამავე დროს არავითარი ზომები არ არის მიღებული მათ წინააღმდეგ. აქ საქმე გვაქვს ძირეული აღრიცხვის აშკარა შეუფასებლობასთან, რასაც მაგრათ უნდა დავარტყათ.

ასეთივე მდგომარეობაა საქ. კარაქ-ერბოს ტრესტში. ძირეული აღრიცხვის შემოწმება ტრესტის საწარმოებში გვიან დაიწყო, ზოგან ეს მუშაობა ჯერაც არ არის გაშლილი. იქ, სადაც ჩატარდა მუშაობა, ხარისხი მისი არადამაკმაყოფილებელია.

შედარებით დამაკმაყოფილებლად ჩაატარა მუშაობა თამბაქოს ტრესტმა და ხილბოსტანკონსერვტრესტმა. თამბაქოს მეორე ფაბრიკაში გამოაშკარავებულ იქნა აღრიცხვის სისტემის მრავალი დეფექტები და დასახულ იქნა ღონისძიებები მათ გამოსასწორებლად. შემოსულია მუშათა 21 საქმიანი წინადადება.

ზოგან ძირეული აღრიცხვის შემოწმება მიმდინარეობს მასების მონაწილეობის გარეშე (ტფილისის მაუდ-კამვოლის ფაბრიკა). აქ შემოწმება მიმდინარეობს ზევიდან, მუშები არ არიან ჩაბმული ამ საქმეში. არც საქარხნო გაზეთს გაუკეთებია რამე ამ მიმართულებით. ამავე დროს აღრიცხვას მაუდის ფაბრიკაში მრავალი ნაკლი ახასიათებს. უმსგავსო მდგომარეობაშია გაცდენების აღრიცხვა.

მოუწესრიგებელია აღრიცხვა აგრეთვე პოლიგრაფტრესტის საწარმოებში. ცუდათაა დაყენებული მანქანების გაცდენის, წუნის, შემოსული ნედლეულის ხარისხის, მიმდინარე რემონტის აღრიცხვა. ასეთ პირობებში, თითქოს, ძირეული აღრიცხვის შემოწმებას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიქცეოდა, მაგრამ ეს მუშაობა იქ სუსტად მიმდინარეობს.

აღსანიშნავია, რომ თითქმის არსად არ ჩანს პარტიულ და პროფესიონალურ ორგანიზაციების აქტიური მონაწილეობა ძირეული აღრიცხვის შემოწმებაში ისინი სათავეში ვერ ჩაუდგნენ ამ სამუშაოს და ეს საქმე მთლიანად მიანდვეს აღრიცხვის დარგის მუშაკებს. სუსტია აგრეთვე საინჟინრო-ტექნიკურ ძალების მონაწილეობა შემოწმებაში.

ძირეული აღრიცხვა საწარმოო გეგმებისათვის ბრძოლის ორგანიული ნაწილია. საწარმოთა მუშაობის გაუმჯობესება დიდათ არის დამოკიდებული აღრიცხვის საქმის ზუსტად დაყენებაზე. ამიტომ ამ დარგში უნდა მოხდეს ძირეული გარდატეხა. ძირეული აღრიცხვის შეუფასებლობას ბოლო უნდა მოეღოს. უნდა გვახსოვდეს, რომ აღრიცხვის საქმის დაყენებისათვის პასუხს აგებს არა მარტო სამეურნეო ხელმძღვანელობა, არამედ პარტიული და პროფესიონალური ორგანიზაციებიც.

შ—ა.

პურის წითელი ქარავანი დუშეთიდან

გუშინ, 29 ივლისს, ტფილისში მოვიდა დუშეთიდან 28 ივლისს გამოსული პურის წითელი ქარავანი — 155 ურმის შემადგენლობით

წითელ ქარავანს, რომელსაც მოჰყვებოდა დუშეთის რაიაღმასკომის თავმჯდომარე ამხ. დ. მდივნიშვილი და 7 სას. საბჭოს თავმჯდომარე, საბურთალოზე შეხვდნენ ამხ. სტალინის და ორჯონიკიძის სახელობის რაიონების პასუხისმგებელი ამხანაგები.

დღის 3 საათზე წითელი ქარავანი უკვე „ზაგოტზერნო“-ს დიდუბის მიმღებ პუნქტზე იყო. ქარავნის მოსვლისთანავე პუნქტი შეუდგა პურის მიღებას. დუშეთელებისათვის ცალკე გამოიყო 5 სასწორი.

პურის წითელ ქარავანში მონაწილეობა მიიღო 7 სასოფლო საბჭოში შემავალმა 24 კოლმეურნეობამ და ერთპიროვნულმა მეურნეებმა (ბადიჯვრის, ბაზალეთის, ხევის, შუა-არაგვის, ჰოპორტის და ანანაურის).

ამრიგად დუშეთის რაიონმა 29 ივლისს ჩაბარა სახელმწიფოს პირველ გალეწვიდანვე 8.404 ფუთი პური. აქედან კოლმეურნეობებმა — 1.499 ფუთი, ხოლო ერთპიროვნულმა მეურნეობებმა — 2.905 ფ.

რაიონმა სახელმწიფოსათვის პურის ჩაბარების ივლისის გეგმა საგრძნობი გადაჭარბებით შეასრულა.

დღის 5 საათზე მიმღებ პუნქტზე გამართა დუშეთის რაიონის კოლმეურნეების, ერთპიროვნული მეურნეების და დიდუბის მაუდის ფაბრიკის მუშების სახელდახელო მიტინგი. მიტინგზე სიტყვებით გამოვიდნენ დუშეთის რაიონის დამკვრელი კოლმეურნეები, და მაუდის ფაბრიკის მუშები.

ფაბრიკის დამკვრელებმა ამხ. ბარბაქაძემ თავის მისასალმებელ სიტყვაში აცნობა მიტინგს, რომ დიდუბის მაუდის ფაბრიკამ ივლისის თვის საწარმოო გეგმა 29 ივლისს, დილის 10 საათზე, 100 პროცენტით შეასრულა. ამ ცნობას კოლმეურნეები და ერთპიროვნული მეურნეები აღტაცებით შეხვდნენ.

დუშეთის რაიონის კოლმეურნეობებმა და მშრომელმა ერთპიროვნულმა მეურნეებმა სიტყვა მისცეს დიდუბის ფაბრიკის მუშებს, რომ ისინი რაიონის პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციების მტკიცე ხელმძღვანელობით და დახმარებით პურის ჩაბარების წლიურ გეგმას შეასრულებენ ხელისუფლების მიერ დაწესებულ ვადაზე 10 დღის ადრე, ესე იგი 30 აგვისტოს.

3. მ.

დიპლომატიური ურთიერთობის აღდგენა საბჭოთა კავშირსა და ესპანეთს შორის

საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარიატისაგან

28 ივლისს საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარიატმა ესპანეთის საგარეო საქმეთა მინისტრ ბ. დე ლოს-რიოსაგან მიიღო შემდეგი დეპეშა:

ბ. ლიტვინოვს, საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარს. მოსკოვი.

პატივი მაქვს გაუწყოთ, რომ ესპანეთის რესპუბლიკის მთავრობა, გამსჭვალული სურვილით განამტკიცოს საყოველთაო მშვიდობიანობა და აღადგინოს მეგობრული ურთიერთობა ესპანეთის და საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ხალხთა შორის, სცნობს „დე-ფაქტო“ და „დე-იურე“ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის მთავრობას, როგორც საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ერთად-ერთ კანონიერ და სუვერენულ მთავრობას.

ზემონათქვამის საფუძველზე, ესპანეთის რესპუბლიკის მთავრობა საჭიროდ სცნობს აღდგენილ იქნას ნორმალური დიპლომატიური და ეკონომიური ურთიერთობა ორივე ქვეყანას შორის, მზად არის შეუდგეს ელჩების დაუყოვნებლივ გაცვლა-გამოცვლას საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის მთავრობასთან და დაიწყოს მოლაპარაკება სავაჭრო ხელშეკრულების დადების შესახებ, რაც უნდა გახდეს ბაზა ესპანეთსა და საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის შორის სავაჭრო ურთიერთობის განვითარებისათვის.

დე ლოს-რიოსი, საგარეო საქმეთა მინისტრი

—:—

ამ დეპეშის საპასუხოდ საგარეო საქმეთა სახალხო კომისრის თანამდებობის დროებით ამსრულებელმა ამხ. ნ. ნ. კრესტინსკიმ შემდეგი დეპეშით მიმართა ესპანეთის საგარეო საქმეთა მინისტრს, ბ. დე ლოს-რიოსს:

ბ. დე ლოს-რიოსს, საგარეო საქმეთა მინისტრს. მადრიდი.

პატივი მაქვს გაუწყოთ, რომ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის მთავრობა, გამსჭვალული სურვილით განამტკიცოს საყოველთაო მშვიდობიანობა და აღადგინოს მეგობრული ურთიერთობა საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ხალხებსა და ესპანეთს შორის, სცნობს „დე-ფაქტო“ და „დე-იურე“ ესპანეთის რესპუბლიკის მთავრობას, როგორც ესპანეთის ერთად-ერთ კანონიერ და სუვერენულ მთავრობას.

ზემონათქვამის საფუძველზე, საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის მთავრობა საჭიროდ სცნობს აღდგენილ იქნას ნორმალური დიპლომატიური და ეკონომიური ურთიერთობა ორივე ქვეყანას შორის, მზად არის შეუდგეს ელჩების დაუყოვნებლივ გაცვლა-გამოცვლას ესპანეთის მთავრობასთან და დაიწყოს მოლაპარაკება სავაჭრო ხელშეკრულების დადების შესახებ, რაც უნდა გახდეს ბაზა საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირსა და ესპანეთს შორის სავაჭრო ურთიერთობის განვითარებისათვის.

კრესტინსკი, საგარეო საქმეთა სახალხო კომისრის თანამდებობის [illegible]ებითი ამსრულებელი.

ესპანეთი და საბჭოთა კავშირი

მეფის რუსეთი პოლიტიკურადაც და ეკონომიურადაც ესპანეთთან ძალიან სუსტად იყო დაკავშირებული. ოქტომბრის რევოლუციიდან, რომელმაც ესპანეთის ბურჟუაზია დააფრთხო, ეს კავშირი შეწყდა. უწინ მტრულად ეკიდებოდა რა საბჭოთა კავშირს, ესპანეთის ბურჟუაზია ყოველივე ზომას მიმართავდა იმისათვის, რომ ესპანეთის მშრომელ მასებს არაფერი სცოდნოდათ საბჭოთა კავშირში მიმდინარე სოციალისტური მშენებლობის შესახებ.

მაგრამ ესპანეთის ბურჟუაზიის ცალკე შორსმჭვრეტელ ელემენტებს ესმოდათ, რომ სწორედ საბჭოთა კავშირი შეიძლება გახდეს სერიოზული ფაქტორი ესპანეთის ეკონომიურ დამოუკიდებლობის და მსოფლიო იმპერიალისტური მონოპოლიებისა და ტრესტების ზეგავლენისათვის ეფექტიური წინააღმდეგობის გაწევის საქმეში. 1925 წელს ესპანეთში არსდება ნავთის სახელმწიფო მონოპოლია „კამპსა“, რომელიც ჯერ შუამავლების მეშვეობით, ხოლო 1927 წლიდან უშუალოდ საქმიან ურთიერთობას აბამს ჩვენი ნავთის სინდიკატთან და სდებს ხელშეკრულებას 200 ათასი ტონა ნავთის პროდუქტების შესყიდვაზე. ნავთის საერთაშორისო ტრესტების ზეგავლენით ბერენგერის მთავრობა, საბჭოთა კავშირთან ნავთის ვაჭრობის ხელსაყრელი პირობების მიუხედავად, 1930 წელს აუქმებს აღნიშნულ ხელშეკრულებას. 1928—29 წლებში საბჭოთა კავშირი ხდება ესპანეთის მთელი რიგი პროდუქტების, კერძოდ თუთიის, საკობის და მატყლის, შედარებით მსხვილი მომხმარებელი. მაგრამ ეს ურთიერთობა, ვაჭრობისათვის ნორმალური პირობების უქონლობის გამო, სათანადოდ ვერ განვითარდა.

რევოლუციის შემდეგ ითქმის დაუყოვნებლივ ესპანეთის რესპუბლიკანური მთავრობა, გამოდის რა ნაციონალური ინტერესებიდან, „კამპსას“ მეშვეობით ნავთის სინდიკატთან სდებს ახალ ხელშეკრულებას საბჭოთა პროდუქტების მსხვილი პარტიების შეძენაზე. ამ ხელშეკრულებამ გამოიწვია გაფთრებული ანტისაბჭოთა კამპანია, ინსპირირებული ნავთის უცხოური ტრესტების (განსაკუთრებით დეტერდინგის) მიერ, რომელნიც ცდილობდენ ჩაეშალათ ხელშეკრულება რაც არ უნდა დაჯდომოდათ, კერძოდ იმუქრებოდენ ესპანეთის ვალუტის შერყევით. მაგრამ ესპანეთის მთავრობამ გაუძლო ამ იერიშს, და შეთანხმება ნავთის შესახებ დღემდის ძალაშია. ესპანეთის რესპუბლიკანურ მთავრობას უკანასკნელ დრომდე შიტაო მერყევი პოზიცია ეკავა საბჭოთა კავშირთან ურთიერთობის ნორმალიზაციის საკითხში.

ეკონომიურმა კრიზისმა, რასაც ესპანეთის სახალხო მეურნეობა განიცდის, და გაძლიერებულმა ზეგავლენამ ესპანეთის პროლეტარული და წვრილბურჟუაზიული მასების მხრით, რომელნიც მოითხოვდენ საბჭ. კავშირთან ურთიერთობის აღდგენას, იმ დასკვნამდე მიიყვანეს ესპანეთის ახალი მთავრობა (რომელიც ხელისუფლებას სათავეში ჩაუდგა ა. წ. ივნისის შუა რიცხვებში), რომ, ესპანეთის ინტერესებისათვის, აუცილებელია საბჭოთა კავშირთან ნორმალური დიპლომატიური და სავაჭრო ურთიერთობის დაუყოვნებლივ დამყარება.

საბჭოთა კავშირს, რომელიც მუდამ ატარებს სამშვიდობო პოლიტიკას და ესწრაფვის ყველა ქვეყანასთან ნორმალური პოლიტიკურ-ეკონომიური ურთიერთობის დამყარებას და ვაჭრობის განვითარებას, შეუძლია მხოლოდ მიესალმოს ესპანეთის მთავრობის გადაწყვეტილებას.

ანრი ბარბიუსი ჩამოვიდა საბჭოთა კავშირში

ლენინგრადი, 27 ივლისი. დღეს დილით თბომავალ „სმოლნით“ ლონდონიდან ლენინგრადში ჩამოვიდა ანრი ბარბიუსი. გემის მოსვლის დროისათვის „ლეიტენანტ შმიდტის“ გემთმისადგომზე შეიკრიბენ [illegible]

„მე ჩემს მოვალეობად ვთვლიდი — სთქვა ანრი ბარბიუსმა — მენახულა საკავშირო სამეცნიერო აკადემია, რომელმაც უაღრესად დიდი პატივი მცა, ამირჩია რა თავის საპატიო წევრად“.

[illegible]

თქვენს დიდ ხელმძღვანელებს, რომელნიც წარმართავენ გმირულ ბრძოლას ახალი საზოგადოების ასაშენებლად, სოციალიზმის ასაშენებლად, მოხარული ვარ მივესალმო კომუნისტურ პარტიას ამხ. სტალინის მეთაურობით.

გაუმარჯოს კომუნისტურ პარტიას!

გაუმარჯოს ლენინის ქალაქის მშრომელებს!

ლენინგრადში ანრი ბარბიუსი ეწვია სამეცნიერო აკადემიას სადაც რევოლუციურ მწერალს მიესალმა აკადემიკოსი პესჩანიკოვი.

[illegible] ყველა ლენინგრადელ მწერლებთან. [illegible] ამით ანრი ბარბიუსი მიემგზავრება მოსკოვში (ადს).

შეერთებული შტატების სამხედრო გეგმები

ფუძიანის პროვინციაში

ტოკიო, 28 ივლისი. სიმბუნ რენგოს და გაზეთ „ასახის“ გადმოცემით, იაპონიის სამხედრო წრეებში დიდ ყურადღებას აქ[illegible]

[illegible]

რიასთან, აგრეთვე გაილოს განსაზღვრული თანხა ფუძიანის პროვინციის თავდაცვის განსამტკიცებლად (ადს).

ამხ. სემარი და მონმუსო ტფილისში

29 ივლისს, დილით ერევნიდან ტფილისში ჩამოვიდენ საფრანგეთის კომპარტიის ხელმძღვანელები ამხ. სემარი და მონმუსო. დღისით ამხ. სემარმა და მონმუსომ დაათვალიერეს ქალაქი და მისი ღირსშესანიშნავი ადგილები, რის შემდეგ, გაემგზავრენ ბორჯომში, სადაც ისინი გაეცნობიან საკურორტო მშენებლობას და სანიტარულ-საკურორტო მკურნალობის საქმის დაყენებას.

ბორჯომიდან დაბრუნების შემდეგ ამხ. სემარი და მონმუსო გამოვლენ ტფილისის პარტაქტივის კრებაზე (ადს).

უპროცენტო მომგებიან ანაბრების ტირაჟი

20 ივლისს პლეხანოვის სახ. კლუბში ჩატარდა უპროცენტო მომგებიან ანაბრების მოგებათა გათამაშება. სულ გათამაშებულ იქნა 70 მოგება 5118 მან. რაოდენობით. ლენინის რაიონის შემნახველ სალაროებიდან გათამაშებულ იქნა 13 მოგება, სტალინის სახ. რაიონის შემნახველ სალაროებიდან—19, 26 კომუნარის სახ. რაიონის შემნახველ სალაროებიდან — 16 და ორჯონიკიძის სახ. რაიონის შემნახველ სალაროებიდან — 22 მოგება.

სხვათა შორის ერთ-ერთმა მეანაბრემ მოქ. კოფმანმა (ხელოსანია) მოიგო 2.300 მანეთი.

გარდა ამისა იყო მოგებები 150, 180 და 400 მანეთის რაოდენობით. ტირაჟი ცოცხლად ჩატარდა და მუშა მოსამსახურე მეანაბრეთა საგრძნობი რაოდენობა დაესწრო.

სურამის კოოპერატივმა უნდა შეასრულოს ხელშეკრულება

სურამი. (სპეც. კორ.) პარტაქტივის სურამის რესპუბლიკანური კურორტების უდიდესი მნიშვნელობა ყველასათვის ცხადია. 350-მდი ამხანა[illegible]

დებენ კოოპერატივის ბუხჰალტერი და სხვ. მუშაკები—ასეთი განწყობილების შედეგია, რომ კოოპერატივი სტალინისის და სურამის ბა[illegible]

[illegible]

კოოპერატივი არ აწარმოებს თვითდამზადებას, უფრო სწორად, ამ მიზნისათვის მუშაობისას არ სცილდება სტალინისის და სურამის ბაზარს. რაიონის შორეულ კუთხეებში შეჭრა და იქ თვითდამზადების გაჩაღება, კოოპერატივის მუშაკებს, არ მიაჩნიათ საჭიროდ და სასარგებლოდ.

— რა საჭიროა სოფელში წასვლა, საკონვენციო ფასებში, მანიც ვერაფერს ვერ დავამზადებთო — ამბობენ [illegible]

ტფილისის მაუდის ფაბრიკამ ვადამდე შეასრულა ივლისის გეგმა

საქ. კ. პ. (ბ) ა-კ. სამხარეო კომიტეტის, საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას, ტფილისის კომიტეტის და სტალინის რაიკომის ბოლშევიკური ხელმძღვანელობით, პარტიული, კომკავშირული და უპარტიო დამკვრელ მუშათა და ინჟენერ-ტექნიკოსთა ენერგიული მუშაობით, ტფილისის მაუდ-კამვოლის ფაბრიკამ ივლისის საწ.-საფ. გეგმა 29 ივლისს, დილის 10 საათისათვის 100 პროც. შეასრულა.

29 ივლისიდან ჩვენ დავიწყეთ ბრძოლა ივლისის საწ.-საფ. გეგმის გადაჭარბებით შესრულებისათვის.

განვამტკიცებთ რა მიღწეულ წარმატებებს, ვიძლევით სიტყვას, რომ საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას და ც. ს. კ. იანვრის პლენუმის გადაწყვეტილებათა საფუძველზე, ვიბრძოლებთ გეგმის გადაჭარბებით შესრულებისათვის, შრომის ნაყოფიერების ზრდისათვის, პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებისათვის და თვითღირებულების შემცირებისათვის.

მაუდ-კამვოლის ფაბრიკის დირექტორი — ა. ყამარაული.

პარტკოლექტივის ბიუროს მდივანი ლაზარევი.

ქ რ ო ნ ი კ ა

მწერალთა სასახლეში

31 ივლისს, საღამოს სრულ 8 საათზე, მწერალთა სასახლეში (მახაბლის, 13) სრულიად საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირი მართავს დისპუტს თემაზე: „საბჭოთა პოეზიის შემოქმედებითი საკითხები“.

მომხსენებელი ამხ. შალვა რადიანი.

მწერალთა კავშირის წევრების დასწრება აუცილებელია.

„დროშა“

გამოვიდა და იყიდება „დროშა“ № 13.

[შინა]არსი: მეთაური — საბჭოთა კავშირის კონსტიტუციის ათი წლის თავი; ი—ანი— ერთი დღე ნატახტართან; გ. ტაბიძის იუბილე—(ბიოგრაფიული ცნობები), ბენ. ბუაჩიძე — რევოლუციის დიდი შემოქმედი, ილო მოსაშვილი — ჩათმაში ნავთის მაძიებლებთან, აკ. გაწერელია — გუნიბი, გიორგი შატბერაშვილი — სურვილის ორ ღობე, ნიკოლო მიწიშვილი — როდესაც თავდება ზამთარი (ლექსი), ა. პუშკინი — ბრინჯაოს მხედარი — თარგმანი ვ. გაფრინდაშვილის, ს. ხუნდაძე — არსენას ტიპი ქართულ მწერლობაში, გ. ქუჩიშვილი — კუროისაკენ (ლექსი), ვ. ბოკუჩავა — ახალი საოპერო კადრები, გარდე — რას ფარავს ლიპილი; ბიბლიოგრაფია: ფარი — „ბრუნო იასენსკი — „მე ვწვავ პარიზს“, უცხოეთის და საბჭოთა კავშირის ფოტო-ქრონიკა. ცალკე ნომრის ფასი—40 კაპ.

სახელმძღვანელოების ავტორთა კრება

31 ივლისს, საღამოს 8 საათზე სახელგამის სასწავლო პედაგოგიურ სექტორში მოწვეულია დაწყებითი და საშუალო სკოლის სახელმძღვანელოების ავტორთა კრება 1934—35 სასწ. წლისათვის სახელმძღვანელოების დამზადების დაწყების შესახებ.

ჭ ა დ რ ა კ ი

შეჯიბრება ა.-კ. პირველობაზე

პირველი ტურის პარტიებში ყველაზე საინტერესო გამოდგა მალუნცევის და ებრალიძის პარტია. ჰოლანდიურ დაცვის წინააღმდეგ მალუნცევმა ვერ აირჩია საუკეთესო გაგრძელება და თავიდანვე დაჰკარგა ინიციატივა. ებრალიძემ გეგმა-შეწონილ თამაშით განავითარა იერიში მოწინააღმდეგის მეფეზე და მალე დაშაბათების მუქარით აიძულა იგი დანებებულიყო.

არა ნაკლებ საინტერესო იყო ვეიზერ—კასპარიანის პარტია, სადაც პირველმა მიიღო უკეთესი პარტია, მოიგო კიდეც ხარისხი, მაგრამ შემდეგში თამაშობდა ძალზე სუსტად და პარტია(ც) წააგო. სმოროდ[illegible] მისცა უკანასკნელს ხელთ-ეგდო ინიციატივა და ფიგურათა აქტიური განლაგება მიეღო, რაც მის მიერ საუკეთესოდ იქნა გამოყენებული თვით ებრალიძის დახმარებით პარტია დასრულდა ვეიზერის მოგებით. ფალავანდიშვილმა შავებით ფრანგულ დაცვაში კასპარიანის წინააღმდეგ დებიუტით რამოდენიმეთ უკეთესი მდგომარეობა მიიღო, შუა თამაშში ანგარიში არ გაუწია მოწინააღმდეგის მხრივ მხედრის შესაძლებელ შეწირვას ორი პაიკის მოგებით. თვითონვე აიძულა მოწინააღმდეგე წასულიყო ამ გაგრძელებაზე, რის შემდეგ იძულებული გახდა წაეგო [illegible]

[illegible]

ფ ე ხ ბ უ რ თ ი

[illegible]

ჭიათურა

მარგანეცის ამოღება და გარეცხვა

(ტონობით)

27 ივლისს

ამოღება			
პირველი	1944	1962	100,9
მეორე	1735	1943	111,9
ს უ ლ	3679	3905	106,1
გარეცხვა			
პირველი	845	977	115,6
მეორე	1060	586	55,2
ს უ ლ	1905	1563	82

პარტიული და საბჭოთა კალენდარი

საქ. კ.პ. (ბ)ც.კ-ის საორგ.-საინსტრუქტორო განყოფილება განმეორებით წინადადებას აძლევს ქვემოდ დასახელებულ ამხანაგებს ორი დღის განმავლობაში გამოცხადდენ ცენტრალურ კომიტეტში ოთახი № 71 ამხ. არუთინოვთან. ნაპიტაშვილი მარო, ბერიძე სამსონა, გრიგორიანი შუშიკ, ხატის კაცი ნინა, ვასაძე მავრა, მატინიანი ანნა, მაჩაიძე მარო, მელიქაძე თამარა, ჩიქოვანი ასია, ამატუნი ირინა, დოლიძე ანნა, ლეთოდიანი ლ. ნ., ჯიბუტი ნატალია, ბუნიატოვა ევდოკია, გალდავა ბარბალე, ანდრიაძე ელისაბედი.

—:—

ცენტრალური კომიტეტის საორგანიზაციო-საინსტრ. განყოფილებაში ამხ. გარსევანოვთან (ოთახი 71) ორი დღის განმავლობაში უნდა გამოცხადდენ შემდეგი ამხანაგები: ჯავახიძე მიხეილ, ჯავახიძე ქრისტეფორე, გვილავა რომან, გალდავა ილია, ხარჩილავა, ბრეგვაძე მიხეილ, ჰელიძე, ლეჟავეიშვილი.

რუსთაველის თეატრი

სანდრო ახმეტელის ხელმძღვანელობით

სეზონი 1933—34 წლის.

1-ლი აგვისტოდან იწყება კოლექტიური სააბონემენტო შეკვეთების მიღება. გამოშვებული იქნება მხოლოდ 12 აბონემენტი თითო 10 წარმოდგენიანი. აბონემენტის პატრონს ეძლევა შეღავათი და ფასის ნაწილ-ნაწილად გადახდის უფლება 6 თვის განმავლობაში აბონემენტის მიღების დღიდან.

1933—34 წ. სეზონში ყველა ადგილები საააბონემენტოა. ცალკე ბილეთების გაყიდვა გაუქმებულია.

შეკვეთების მიღება საააბონემენტო სალაროში ყოველ-დღე საღამოს 6 საათიდან 9 საათამდე. შეკვეთების ბლანკების მიღება შეიძლება თეატრის საააბონემენტო სალაროში, აგრეთვე ფაბქარხკომში და ადგილკომებში.

4—2 ნ. 213 დირექცია.

სახკინმრეწვის კინო-თეატრები:

უ თ ე რ ი 9, 10-30	ლ. ტოლსტოის რომ. კოჭლი ბატონი პრ. გარ.—საბჭ. საქართველო № 10.
დამკვრელი 9, 10-30	ამერიკ. კომედია ზებრუხანა № 99 პრ. გარ.—სკჟ. № 4.
ტ ე მ პ ი 9. 11.	საზღვარგარეთ. კომედია ნეპტუნი პრ. გარ.—ფიზკულტურელთა ალლუმი.
კომინტერნი (დიდუბე) 9, 10-30	სახკინმრეწვის ნაწარმოები კომედია ხ ა ნ უ მ ა
ოქტომბერი 7, 8-45, 10-30.	საზღვარგარ. სათავგადასავლო ფილმი ქვალ და ქვალ რინ-ტინ ტინის მონ.
დამკვრელი 6-30, 8, 9-30, 11.	საქკ. ნაწ. არსენა ჯორჯიაშვილი პრ. გარ.—ფიზკულტურელთა ალლუმი.
რ. ლიუქსემბურგის 7, 8-45, 10 30	გახმოვანებული ფილმი ჰორიზონტი პრ. გარ. გახმოვანებული ჟურნ. № 16.
სპარტაკი 7-30, 9, 10-30	იგორ ილინსკის მონაწილეობით ა ე ლ ი ტ ა
საბავშვო კინო დღის 12 და 2 საათზე	ახალი საბავშვო ფილმი მოიწმინდეთ ცრემლები

[illegible]

ა/კ. კავშირ-გაგმულოების საინჟენერო ინსტიტუტი

აცხადებს, რომ სწარმოებს მიღება ინსტიტუტში შემსვლელთა განცხადების შემდეგ სპეციალობაზე:

		დილით	საღამოთი
1. ეკონომიური ფაკულტეტი		—	რუსული სექტორი
2. რადიო	„	ქართ., სომხ., თათრულ სექ.	რუსული „
3. ტელეგრაფი	„	ქართ., რუსული სექტორი.	ქართული „

ინსტიტუტში მიიღებიან ორივე სქესის 17—35 წლამდე—საშუალო განათლებით—ტექნიკუმ დამთავრებულნი მიიღებიან საერთო წესით, მხოლოდ სწავლის დამთავრების შემდეგ თავის სპეციალობაზე დაწესებულ მუშაობის ვადის განვლის შემდეგ.

ყველა შემსვლელთა აკადემიური შემოწმება, განურჩევლად საშუალო სკოლის დამთავრებისა, იწარმოებს 1. მშობლიურ ენაში, 2. მათემატიკაში, 3. ფიზიკაში, 4. ქიმიაში და საზმეცნიერებაში, ინდუსტრიალურ მუშფაკების კურსის მიხედვით.

მოვლინებული სტუდენტები მიღების საბოლოვოდ გადაწყვეტამდე არ უნდა იქნან მოხსნილი სამსახურიდან.

განცხადებასთან ერთად წარმოდგენილ უნდა იქნეს შემდეგი საბუთები: 1. საშვალო განათლების, 2. დაბადების, 3. მისი და მისი მშობლების სოცმდგომარეობის, 4. საწარმოო სტაჟი. 5. ოჯახური მდგომარეობის, 6. სამხედრო ბილეთი, 7. ჯანმრთელობის მოწმობა, 8. შუამდგომლობა წარმოება დაწესებულების ან პროფორგანიზაციის, 9. სამი ფოტო სურათი (შემოწმებული) და 10. ანკეტა შემოწმებული სახდაწესებულების ან და პროფორგანიზაციის მიერ.

საბუთები უნდა იქნეს წარმოდგენილი დედნებით, ორ ორი ასლის თანდართვით.

განცხადებები მიიღება 10 აგვისტომდე ინსტიტუტის კანცელარიაში, რუსთაველის პროსპექტი № 43 დილის 10 საათიდან 1 საათამდე.

გამოცდები იწარმოებს 15-დან 25 აგვისტომდე.

მეცადინეობა დაიწყება 1-ლ სექტემბერს.

ანკეტების და ყოველგვარი დაწვრილებითი ცნობების მიღება შეიძლება ინსტიტუტის კანცელარიაში.

507 ინსტიტუტის დირექცია.

„საქკომუნმომარაგება“

საკავშირო ს. ს. რ. ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის 1933 წ. 7/4 დადგენილების თანახმად ვთხოვთ ყველა უწყებებს და ორგანიზაციებს

გ ა რ დ ა: მძიმე მრეწველობის კომისარიატის, მსუბუქი მრეწველობის კომისარიატის, ხე-ტყის კომისარიატის, მომარაგების კომისარიატის, საგარეო ვაჭრობის კომისარიატის, ს. პ. ს. გ. დ. საბჭოთა მეურნეობის კომისარიატის, მიწათმოქმედების კომისარიატის (კოლმეურნეობანი, მტს და სხვა) ცენტროკავშირი, შრომის და თავდაცვის საბჭოს დამზადების კომიტეტის, გაერთიანებული პოლიტ-სამმართველოს გ. ს. ს., გაერთიანებული პოლიტ-სამმართველოს ორგანოები და მათ სისტემებში შემავალი ორგანიზაციები და დაწესებულებანი, რომელნიც თავის განაცხადს გზავნიან თავის სისტემით.

არა უგვიანეს ა. წ. 10/VIII წარადგინონ „საქკომუნმომარაგება“-ში, ტფილისი, რუსთაველის პროსპ. № 31, თანდართულ ფორმის მიხედვით განაცხადი [illegible]

გ ა ნ ა ც ხ ა დ ი

[illegible]

ნ. 215 „საქკომუნმომარაგება“

სრულიად საქართველოს ცაკთან არსებული სტუდენტთა ქალაქის სამმართველო

აცხადებს უმაღლეს ტიპის სასწავლებლების (სახ. უნივერსიტეტი და ინსტიტუტები) და სტუდენტთა საყურადღებოთ, რომ ჩვ. საერთო საცხოვრებლებში სტუდენტთა ჩასახლება შეჩერებულია ა/წ. 1-ლ სექტემბრამდე, ყველა საერთო საცხოვრებლების კაპიტალურ შეკეთების მიმდინარეობის გამო.

1-ლ სექტემბრიდან ჩასახლებისათვის საჭიროა მოვლინებულ სტუდენტმა იქონიოს თავისი სასწავლებლის დირექციის მიერ გაცემული გზავნილება და პირადობის მოწმობა.

აგრეთვე ცხადდება იმ მუშფაკების და ტექნიკუმების მსმენელთა საყურადღებოთ, რომლებიც აქამდე სცხოვრობდენ სტუდენტთა ქალაქში, რომ თანახმად სადირექტივო ორგანოების დადგენილებისა, მათ 293(3)/34 სასწავლო წლიდან სტუდენტთა ქალაქში ადგილები არ დაეთმობათ.

ნ. 216 სტუდენტთა ქალაქის სამმართველო.

ე ქ ი მ ი გ. ნ. ონანოვი

სიფილ., ვენერიული და კანის სნეულებანი. სქესობრ. სისუსტ. მკურნალობა. ავადმყოფთა მიღება დილ. 9—12 ს. საღ. 5 ნახ. 8 ს. ნინოშვილის ქ. (ყ. ალექსანდროვის) № 5, ფაბრიკა მკერავი“-ს პირდაპირ. 25—6 2

ე ქ ი მ ი ქ. დ. კეკელია

სიფილისი, კანის და ვენერიული სნეულება. მიღ. დილით 8—12 ს. საღამოს 5—7 ს. პლეხანოვის გამზ. № 116, სასტუმრო „ევროპა“-ს პირდაპირ. ტელ. 12-67. 25—15

ქ. ტფილისის გაერ. სახ. სასამართლოს აღმასრულებელი ნ. ი. იზორია

ამით აცხადებს, რომ 1933 წ. 3 აგვისტოს დღის 2 საათზე, ქ. ტფილისში ღრმა ღელეში

საჯარო ვაჭრობით გ ა ჰ ყ ი დ ი ს

ღრმა ღელეს აგურის ქარხნის ქონებას: ერთ სახერხ მატორს თავის მოწყობილობით. ქონება შეფასებულია 6000 მან, და გაიყიდება მკერავტრესტის პრეტენზიის დასაკმაყოფილებლად, თანახმად სახელმწიფო არბიტრაჟისაგან 1933 წ. 8/IV № 644-ით გაცემულ აღმასრულებელი ფურცლისა. 508

ს ა ჭ ი რ ო ა გამოცდილი მემანქანეები

„კომუნისტი“-ს რედაქციაში რუსთაველის პროსპ. № 16.

[illegible]

სამუდამოდ გულმოკლული დედა ფეფიკო კიკნაძე, მამა ტერენტი მალანია იუწყებიან, რომ 30 ივლისს 7 ს. ვაკეს დიდუბის სასაფლაოზე დანიშნულია სამოქალაქო პანაშვიდი ერთად-ერთი ნუგეშის პაწია გოგონა

ე თ ე რ ი (ეთიკონას)

ხსოვნის აღსანიშნავად. 488

„ჩაიმარაგი“-ს ოზურგეთის რაიონის სარწმუნებულოს კანტორის თანამშრომლები იზიარებენ ღრმა მწუხარებას სარწმუნებულოს მმართველის კირილე გოგუაძის შვილის

ნ ა თ ე ლ ა ს

უდროოდ დაკარგვის გამო. დაკრძალვა 30 ივლისს 5 საათზე ოზურგეთში. 491

დამწუხრებული მშობლები: ელეონორა, გოგი ბერლინსკები, ბებია ამილეჩა, ბიძა მიშა მათიაშვილები და ბებია ეკატერინე იუწყებიან მათთვის მუდამ დაუვიწყარ

პ ა ტ ა რ ა ლ ი ა ს

უდროოდ დაკარგვას. გამოსვენება 30 ივლისს 6 ს. კობის ქ. № 13. 506

თამარა მითაიშვილი-ტატიშვილისა მეუღლე ირაკლით და ტატიშვილების ოჯახი მწუხარებით იუწყება

პატარა ლია ბერლინსკის

უდროოდ გარდაცვალებას. დაკრძალვა ვერის სასაფლაოზე 30 ივლისს 6 საათზე, კობის ქ. № 13, 506

ტფილისის საბჭოს საკურორტო სამმართველოს თანამშრომლები, რაზმაძე, ბერძენიშვილი, აბულაძე, მაჭარაძე, კომახიძე, ეპიტაშვილი, ფალავანდიშვილი და ნემსაძე მწუხარებას გამოსთქვამენ მანგლისის მეტყევის ე. ლომთათიძის დედის

დესპინე ლომთათიძის

გარდაცვალების გამო. 481

დამწუხრებული ბებია ბაბილინა, ბიძა გრიშა, დეიდა ფედოსია ქორიძეები, სიძე ვალიკო, დეიდა ანასტასია შვილებით რუხაძეები იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა მათი საყვარელი

ლამარიკო ჭინჭარაძე

გამოსვენება 30 ივლისს 6 ს. გორის შეს. № 12. 500

გულდამწვარი მშობლები: ივანე და ანა, დები: მზრო და ქენია აუწყებენ საზოგადოებას, რომ 30 ივლისს 6 ნახ. საათზე, კუკიის სასაფლაოზე გადახდილი იქნება სამოქალაქო პანაშვიდი

გიორგი ივანეს-ძე ზუბიაშვილის

ხსოვნის აღსანიშნავად. 501

დამწუხრებული მეუღლე მიშა შვილები: ნელი, დიტო ღრმა მწუხარებით იუწყებიან, რომ 1 აგვისტოს საღამოს 7 საათზე დანიშნულია სამოქალაქო პანაშვიდი უსაყვარლეს

ქრისტინე მანჯგალაძე-ფშერჰასი

ხსოვნის აღსანიშნავად. 495

გულმოკლული მშობლები: დედა პარასკევა, მამა ნოე, ბაბუა მიხეილი, ბიძა სოკრატი, ბიცოლა ელენიქა ჭინჭარაძეები იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა მათი საყვარელი

ლამარიკო ჭინჭარაძე

გამოსვენება 30 ივლისს 6 ს. გორის შეს. № 12. კუკიის სასაფლაოზე. 500

[illegible]